

OPISKELIJOIDEN SUHDE SÄÄSTÄMISEEN JA SJOITTAMISEEN

Säästämis- ja sijoitustavat

Alapekkala Tiina

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

2021

Liiketalouden koulutus
Tradenomi (AMK)

Tekijä	Tiina Alapekkala	Vuosi	2021
Ohjaaja(t)	Satu Valli		
Toimeksiantaja			
Työn nimi	Opiskelijoiden suhde säästämiseen ja sijoittamiseen – Säästämis- ja sijoitustavat		
Sivu- ja liitesivumäärä	42 + 10		

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, ovatko opiskelijat kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta. Työssä tutkittiin heidän säästämis- ja sijoituskäyttäytymistensä ja vertailtiin tuloksia muun muassa asuinpaikan mukaan. Työllä ei ole toimeksiantajaa. Ajatus opinnäytetyön aiheeseen lähti tekijän omasta kiinnostuksesta sijoittamiseen ja rahoitusallalla työskentelemiseen.

Opinnäytetyö koostuu opiskelijoille tehdystä kyselytutkimuksesta sekä teoriaosuudesta. Työhön kerätty teoria luo laajan pohjan sijoittamisesta ja säästämisestä kiinnostuneille. Teoria kerättiin aihealueen kirjallisuudesta sekä internetlähteistä ja -artikkeleista. Teoriaosuus toimii oppaana sijoittamista aloittelevalle.

Opinnäytetyön tutkimusosuus toteutettiin kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla. Otantamenetelmä tutkimuksessa oli Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoille sähköpostitse lähetetty kysely, joka toteutettiin Webropolilla. Vastaajamääräksi saatiin 688.

Vastaajia saatiin ympäri Suomea, mutta suurin osa oli Pohjois-Suomesta. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että opiskelijat ovat kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta. Vastaajista yli puolet säästää ja sijoittaa. Eniten tuloistaan säästävät kittiläläiset ja kempeleläiset. Sijoittamista puolestaan kertoi tekevänsä eniten kuusamolaiset ja kempeleläiset. Opiskeluala näkyi tuloksissa niin, että tekniikan ja liiketalouden opiskelijat sijoittavat eniten. Suosituimmat kohteet ovat rahastot ja osakkeet. Esille nousi myös metsä sijoituskohteena.

Opiskelijat pitivät säästämisen ja sijoittamisen tärkeimpinä tavoitteina taloudellista turvaa yllätysten varalle sekä taloudellista riippumattomuutta. Haastavana pidettiin tiedonpuutetta, pieniä tuloja, riskien sietämistä, pitkäjänteisyyttä, maltin säilyttämistä, sitä, että tietoa ei ole selkeästi löydettävissä sekä sopivan kohteen löytämistä useista vaihtoehdoista. Vastausten perusteella suurin osa opiskelijoista haluaisi saada lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta, ja tietoa haluttaisiin saada eniten pankista ja koulusta.

Avainsanat sijoittaminen, säästäminen, opiskelija, osake, rahasto, kyselytutkimus

Degree Programme in Business
Administration
Bachelor of Business Administration

Author	Tiina Alapekkala	Year	2021
Supervisor	Satu Valli		
Commissioned by			
Subject of thesis	Investing and saving of students – Investing and saving methods		
Number of pages	42 + 10		

The aim of this thesis was to research about how much students save and invest their money, and how much knowledge they have in this field. A survey was made to find out their interest towards investing and saving. The results of the survey were compared for example by the respondents' home cities. The idea for the subject of the thesis came from writer's own interest in investing and career plans in the field of finance.

The thesis consists of the survey made for the students and the theoretical part. The theoretical part was gathered from related literature and articles, and the internet. The purpose of the theoretical part is to present information of saving and investing for those who are interested in it and it works as a guide for starters.

The research was implemented by a quantitative method. The sampling method was to send the questionnaire to students in Lapland University of Applied Sciences emails. The survey was made using Webropol and a total of 688 responded.

The respondents were from all over Finland but most of them were from the Northern part. The results show that the students are interested in saving and investing. Over a half of the respondents save or invest their money. Most of those who do saving are from Kittilä or Kempele and the students living in Kuusamo and Kempele invest the most. When comparing the results by the fields of studies, technology and business students invest the most. The most popular investment products are funds and stocks. Forest also came up as the object of investment.

Based on the results of the study, the students think the most important goal in saving and investing is preparing for unexpected financial events and financial independence. The challenges are a lack of information, how to handle risks, perseverance, difficulty to find information and how to find a right object from several choices. According to the results, most of young adults would like to have more information on saving and investing. A source from where they would like to have the information is a bank or school.

Key words investing, saving, student, stock, fund, survey

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimusongelma ja sen rajaus	6
1.2 Tutkimusmenetelmä ja sen perustelut	6
2 SIJOITTAMINEN	8
2.1 Sijoittamisen riskit	10
2.2 Talletukset	10
2.3 Osakkeet.....	11
2.4 Sijoitusrahastot	12
2.5 Kiinteistösijoittaminen	13
2.6 Startup-sijoittaminen	14
3 KOTITALOUKSIEN SÄÄSTÄMISEN TAPOJA	15
3.1 Käyttö- ja säästötilit säästämisen välineinä.....	16
3.2 ASP-tili	16
3.3 Eläkesäästäminen	17
3.4 Nuorten talousosaaminen	18
4 TUTKIMUS OPISKELIJOIDEN SÄÄSTÄMISESTÄ JA SIJOITTAMISESTA.....	19
4.1 Toteutus ja vastaajien tausta	19
4.2 Tutkimustulokset.....	21
4.2.1 Säästäminen	21
4.2.2 Sijoittaminen.....	25
4.2.3 Mihin opiskelijat sijoittavat	29
4.2.4 Vanhempien merkitys sijoitushalukkuuteen.....	32
4.2.5 Lisätiedon saaminen	34
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	36
LÄHTEET	39
LIITTEET	42

1 JOHDANTO

Sijoittaminen ja säästäminen ovat äärimmäisen tärkeitä oman tulevaisuuden talouden kannalta. Säästämällä ja sijoittamalla voi luoda itselleen taloudellista turvaa tai jopa toteuttaa suuria unelmia. Sijoittamisessa on riskinsä, mutta sillä voi saada myös suurta taloudellista tuottoa. Tietoa sijoittamisesta on hyvä jakaa nuorille, joille se usein tuntuu kaukaiselta asialta. Nuorilla on tavallisesti hyvin vähän tietoa sijoittamisesta. Sitä harvoin opetetaan koulussa, joten tietoa olisi tärkeä saada jostain muualta. Sijoittamisen keskeisin tekijä on aika (Pesonen 2013, 19). Suurimman hyödyn siitä siis saa aloittamalla mahdollisimman varhain.

Opinnäytetyössä tutkitaan opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustietoutta sekä säästävätö ja sijoittavatö he ja mihin. Sen teoriaosa toimii myös oppaana sijoittamisesta ja säästämisestä kiinnostuneille. Opinnäytetyöstä on hyötyä kaikille, jotka haluavat säästää ja sijoittaa ja pohtivat niiden aloittamista. Tutkimus toimii myös tietopakettina eri sijoitus- ja rahoitustahoille. Opinnäytetyön lähtökohtana on selvittää opiskelijoiden säästämis- ja sijoituskäyttäytymistä ja kuvata eri säästämis-, sijoitus- ja rahastomalleja.

Tämä opinnäytetyö koostuu opiskelijoille tehdystä kyselytutkimuksesta ja teoriaosuudesta. Tutkimuksessa selvitetään, ovatö opiskelijat kiinnostuneita sijoittamisesta ja säästämisestä sekä mihin he sijoittavat ja miten sijoitushalukkuus eroaa alueellisesti Suomessa. Säästäminen mahdollistaa sijoittamisen ja liittyy talouskäyttäytymiseen ja sen mukanaan tuomiin mahdollisiin hyötyihin vahvasti. Aihe on itselleni mielenkiintoinen, sillä olen kiinnostunut sijoittamisesta ja rahoitusallalla työskentelemisestä.

Työssä perehdytään vahvasti sijoittamisen ja säästäminen teoriaan, joka sisältää määritelmät, perusteet ja eri sijoitus- ja säästämisuotoja. Näin lukija ymmärtää, mistä sijoittamisessa on kyse ja millaisia uotoja siinä on, vaikka ei aiemmin olisi perehtynyt aiheeseen. Eri sijoitusuodot ymmärtämällä lukija voi pohtia, mikä olisi paras sijoitus- ja/tai säästöuoto itselle. Sijoittamisen riskit tuodaan esille, sillä sellaisia on olemassa, kun on kyse rahasta. Tietoisuutta sijoittamisesta on

tärkeä jakaa, sillä sitä harvoin opetetaan kouluissa, ja se mahdollistaa taloudellista turvaa.

1.1 Tutkimusongelma ja sen rajaus

Tutkimuksen lähtökohtana on selvittää opiskelijoiden säästämis- ja sijoituskäyttäytymistä eli sitä, ovatko nuoret kiinnostuneita säästämisestä ja sijoittamisesta. Tutkimuksessa tutkitaan, kuinka moni säästää ja sijoittaa, minkä verran ja mihin. Siinä vertaillaan säästämis- ja sijoituskäyttäytymistä eri asuinpaikkojen välillä. Lisäksi tutkitaan sitä, mistä kiinnostus on lähtenyt, miten opiskelijat säästävät ja sijoittavat ja mikä on sijoittamisessa haastavaa.

Tutkimuskohteena on kaikkien alojen Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat, jotka olivat läsnä vuoden 2021 keväällä. Se sisälsi myös avoimen puolen opiskelijat sekä CampusOnlinen kautta Lapin ammattikorkeakoulun kautta kursseja ottaneet opiskelijat.

1.2 Tutkimusmenetelmä ja sen perustelut

Opinnäytetyö toteutetaan kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen avulla. Webropolilla luotu kysely lähetetään Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoille. Tällä menetelmällä tavoitetaan tutkimuksen kannalta olennainen ryhmä, ja koulu on sama, jossa itse opiskelen.

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa keskeisiä asioita ovat muun muassa johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, aiemmat teoriat, käsitteiden määrittely ja tutkittavien henkilöiden valinta. Tätä tutkimustapaa kuvataan objektiiviseksi, aineiston luonnetta kovaksi ja luotettavaksi ja teorian ja tutkimuksen suhdetta teoriaa varmistavaksi. Menetelmässä määritellään perusjoukko ja otetaan perusjoukosta otos, eli keneltä tieto kerätään. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 136.) Tässä opinnäytetyössä perusjoukko on nuoret aikuiset, ja otanta kohdistettiin Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijoihin.

Virheiden minimoimiseksi yksittäisessä tutkimuksessa on arvioitava tehdyn tutkimuksen luotettavuutta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa korostetaan mittauksen

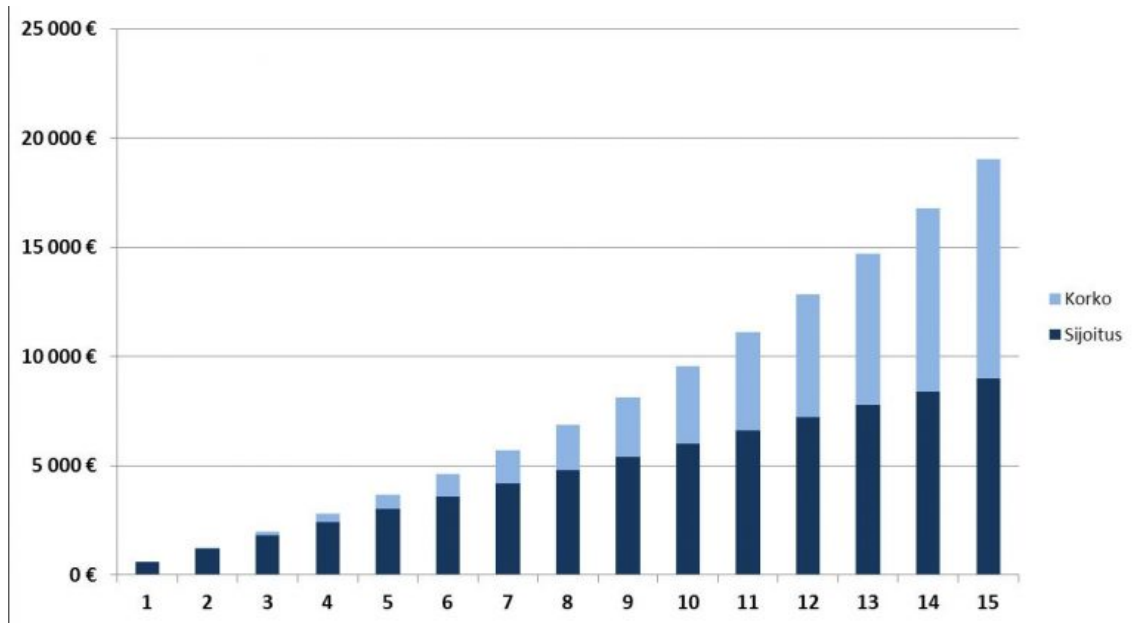
luotettavuutta, jota kuvataan käsitteillä validiteetti ja reliabiliteetti. Näillä muodostetaan kokonaisluotettavuus. Validiteetti käsittelee sitä, miten on onnistuttu mittaamaan juuri sitä, mitä oli tarkoitus. Validius liittyy aina tutkimuksen teoriaan ja käsitteisiin. Tällaisen kyselytutkimuksen kohdalla validiteetilla tarkoitetaan sitä, miten onnistuneita kysymykset ovat eli saadaanko niiden avulla ratkaisu tutkimusongelmaan. Reliabiliteetti määritellään mittauksen kyvyksi tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia eli tulosten pysyvyyttä ja toistettavuutta. (Tuomi 2007, 149–150.)

2 SIJOITTAMINEN

Sijoittamalla ihmiset tavoittelevat taloudellista hyötyä. Havia, Lappalainen ja Rinta-Loppi (2014, 243) vertaavat sijoittamista säästämiseen, sillä erolla, että sijoittaminen antaa suuremman hyödyn, koska säästetty rahamäärä kasvaa ajan saatossa. Tavoiteltava tuotto ja riskinotto ovat sijoittamisen keskeisiä asioita (Personen 2013, 10). Sijoituksen tuotto muodostuu sijoitusten koroista, osingoista, myyntivoitoista ja osakeantien kautta pääoman kasvusta (Kontkanen 2015, 104). Sijoittamisessa tuottoa voi tehdä varmimmin, kun sijoittaa säännöllisesti pitkän aikaa, ostaa osakkeita, kun hinnat ovat alhaiset ja välttää ostamista, kun hinnat ovat korkeat. Säännöllisellä sijoittamisella pystyy hyödyntämään markkinoiden vaihteluita. (Curry & Napoletano 2021.)

Se, mikä tekee sijoittamisesta niin kannattavaa, on tuoton kertyminen tuottojen päälle. Tätä kutsutaan korkoa korolle -ilmiöksi. Se mahdollistaa sen, että sijoittaminen on erittäin kannattavaa, vaikka kyseessä olisi vain pienet rahasummat. Ilmiö tarkoittaa sitä, että korkoa maksetaan myös edellisinä vuosina kertyneille koroille, eli tuotoille, alkuperäisen pääoman lisäksi. Korko kasvaa vuosittain, vaikka uusia talletuksia ei tehtäisikään. (Kannattaako sijoittaa? – Korkoa korolle -ilmiö 2017.)

Kuvio 1 kuvaa korkoa korolle -ilmiötä sijoituksen arvon kehittämisessä. Siinä kuvataan 50 euron kuukausittaista sijoittamista oletuksena 10 %:n vuosituotto. Tummansininen pylväs kuvaa sijoitettua pääomaa ja vaaleansininen sille kasvannutta korkoa. Kuviosta nähdään, että koron osuus kasvaa ja voimistuu ajan kuluessa. 15 sijoitusvuoden jälkeen koron osuus sijoituksen arvosta kasvaa alussa sijoitettua pääomaa suuremmaksi.

Kuvio 1. Korkoa korolle -ilmiö sijoituksen arvon kehittämisessä (Kannattaako sijoittaa? – Korkoa korolle -ilmiö 2017)

Sijoittaminen ei ole niin monimutkaista, kuin yleensä ajatellaan. Vain muutamien perusasioiden ymmärtäminen ja muutamien yksinkertaisten seikkojen tiedostaminen riittää. Sijoittamisen voi jopa automatisoida ja olla ajattelematta sitä sen enempää. Tuloksekas, pitkäjänteinen sijoittaminen ei vaadi jatkuvaa seurainta. Tämä kertoo toisaalta myös sijoittamisen arvaamattomuudesta. (Havia ym. 2014, 183–184.) Ajalla on sijoittajalle suuri merkitys. Säästäminen ja sijoittaminen kannattaa aloittaa nuorena tai heti, kun siihen on mahdollisuus. Mitä pidemmän aikaa sijoittaa, sitä enemmän sijoitukset tuottavat, joten pitkäjänteisyys palkitaan sijoittamisessa. (Pesonen 2013, 19–20.) Tämän vuoksi sijoittamisen perusteita olisi hyvä jakaa nuorille.

”FIREttäminen” on trendi, joka tarkoittaa taloudellista riippumattomuutta. Lyhenne FIRE tulee sanoista financial independence, retire early. Taloudellista riippumattomuutta tavoitteleva pyrkii tilanteeseen, jossa voi lopettaa työnteon ja elää passiivisilla tulonlähteillä, kuten säästöillä ja sijoitusrahastoilla. Yksi laskutapa tähän vaadittavaan rahamäärään on kertoa nykyiset vuosittaiset menot 25:llä. Näin sijoitussalkusta voisi nostaa vuosittain 4 % niin, että rahat riittävät koko eliniäksi. (Raha.fi 2019.)

2.1 Sijoittamisen riskit

Sijoittamiseen liittyy riski, eli siinä on uhka menettää rahaa. Ilman riskiä ei saa tuottoja. Riskillä tarkoitetaan tappion mahdollisuutta ja tuleviin tuottoihin liittyvää epävarmuutta. (Pesonen 2013, 27.) Sijoittajan on tärkeä opetella riskinottoa ja sen ymmärtämistä. Riskit täytyy tunnistaa, ja riskejä analysoimalla tehdään johtopäätökset tapahtuman todennäköisyydestä ja seurauksista. Riskien arvioinnin avulla päätetään, miten analysoitua riskiä käsitellään. (Pesonen 2013, 27.) Käytännössä sijoituksesta saatava tuotto voi olla mahdollisesti odotettua pienempää tai sijoitetut varat on mahdollista menettää osaksi tai kokonaan. Pienellä riskillä ei saa suurinta tuottoa, joten mitä suurempaa tuottoa sijoittaja hakee, sitä suurempi riski on oltava valmis ottamaan. Riskittömiä sijoituskohteita korkealla tuotolla ei käytännössä ole olemassa. (Sijoituskohteet ja niiden valintakriteerit 2017.)

Hajauttamalla sijoituksiaan eri kohteisiin ja sijoitusmuotoihin voi minimoida riskejä. Hajauttaminen on tärkeimpiä tekijöitä riskien välttämiseen. On hyvä pyrkiä hajauttamaan sijoituksensa toisistaan riippumattomiin yhtiöihin, jotka toimivat eri puolilla maailmaa. Ajallisella hajauttamisella takaa sen, ettei osta kaikkia osakkeita kurssien ollessa korkeimmillaan. Ajallinen hajauttaminen tarkoittaa sitä, että varoja sijoitetaan hiljalleen ja säännöllisesti. (Näin aloitat osakesijoittamisen eli nyrkkisääntöjä aloittelijalle 2017.) Jotkin riskit ovat kuitenkin sellaisia, joita ei pysty ennustamaan. Tällaisia ovat suhdannevaihtelut, maailmanpoliittisen tilanteen epävarmuus, maailmantalouden kehittyminen ja valuuttakriisit. (Kontkanen 2015, 104–105.)

2.2 Talletukset

Talletus on lyhytaikainen sijoitus. Useimmat talletukset tehdään tietylle aikavälille, jonka kesto vaihtelee päivästä yhteen tai kahteen vuoteen. Talletus on pankille myönnetty lyhytaikainen laina, jota suojelee talletussuojajärjestelmä. Rahasumma talletetaan pankin säästötilille määräajaksi, ja pankki maksaa sille korkoa. Talletuksilla voi olla esimerkiksi määrällisiä tai ajallisia nostorajoituksia. Pankki maksaa määräajan jälkeen sekä talletetun summan että sille kertyneet korot asiakkaan käyttötilille. Korkovaihtoehtona on kiinteä tai viitekorkoon sidottu

vaihtuva korko. Pankin maksaman koron suuruuden yksityishenkilöiden talletuksille määrittää talletuksen vastaanottavan pankin luokitus. Talletuksia määritellään pienen riskin sijoituksiksi, joten niiden tuotto on heikkoa. Tallettamaansa rahsummaa ei voi hävitä, mutta nostamalla sen ennen aikaisesti pankki perii normaalisti nostosta maksun. Talletuksilla ei siis juuri pääse rikastumaan, mutta se on kuitenkin parempi vaihtoehto kuin pitää rahojaan vain pankkitilillä. (Säästäminen ja talous – Mitä säästäjän tulee ottaa huomioon? 2014)

Eri pankkien sivuilla esitetään korot talletuksille:

- S-pankki: 1.4.2021 alkaen S-Tuottotilin vähimmäiskorko on 0,01 %. (S-pankki 2021).
 - Nordea: Jokaiselle JoustoTalletus-jaksolle määritellään erikseen talletuskorko, jakson pituus sekä talletuksen vähimmäis- ja enimmäismäärä
 - JoustoTalletus-jakson kiinteä talletuskorko 0,03 %*
 - JoustoTalletus-jakson pituus 12 kuukautta
 - Talletuksen vähimmäismäärä 500,00 euroa
 - Talletuksen enimmäismäärä 100.000,00 euroa
- * Tilillä olevat varat ovat vapaasti nostettavissa. Talletuskorko lasketaan kunkin JoustoTalletus-jakson alimmalle saldolle. Jakson aikana tehdyille lisätalletuksille ei makseta talletuskorkoa. Korko määräytyy korkomarkkinoiden kehityksen pohjalta. (Nordea 2021b.)
- OP: Talletuskorko sovitaan, kun tili avataan (OP 2021).

2.3 Osakkeet

Osakkeet ovat osakeyhtiön antamia omistusosuuksia yhtiöstä. Osakkeenomistaja on oikeutettu yhtiön voittoihin niitä jaettaessa. Sijoittajat voivat ostaa pörsissä noteerattavia osakkeita joko suoraan tai epäsuorasti sijoitusrahastojen välityksellä. Sijoittamalla osakkeisiin voi itse valita, minkä yhtiön osakkeita haluaa ostaa. (Nordea 2019.) Osakkeiden valintaan voi olla perusteena esimerkiksi hyvä

osingonmaksuhistoria eli vakaa ja mielellään kasvava tuotto, hyvä kasvusuunnitelma ja kasvumahdollisuudet, tunnettu brändi, luotettava, iso ja tunnettu yhtiö, hyvät tuotteet tai palvelut tai osaava johto ja yhtiön velkaantumisaste. (Sijoituskohteet ja niiden valintakriteerit 2017.)

Sijoitustarkoituksessa hankitut osakkeet ovat pitkäaikaissijoituksia, joten nopeita voittoja tavoittelevia osakeostoja voidaan sanoa uhkapeliksi. Osakkeet on tarkoitettu säilytettäväksi vuosien ajan. Osakesijoittajalta vaaditaan malttia, sillä osakkeen hinta voi pudota yhtä nopeasti kuin nousta. Tämän takia on hyvä olla kylmähermoinen, vaikka hinta putoaisi, sillä se voi olla vain hetkellistä ja lähteä taas nousuun. Kurssi on osakkeen hinta. Siihen vaikuttaa ostajien tekemät ostotarjoukset ja myyjien tekemät myyntitarjoukset. Kauppa syntyy näiden hintojen ollessa samat. (Pesonen 2013, 89.)

Osakesijoittajalle pörssin tuottoprosentit ovat aina mielenkiintoisia. Helsingin pörssin osakkeiden tuottoa kuvaa OMX Helsinki GI, jonka mukaan vuosien 1998 ja 2018 välillä paras vuosituotto on ollut 167 % vuonna 1999 ja huonoin vuonna 2008, jolloin se oli -51,3 %. Helsingin pörssissä sijoittajat pääsevät keskimäärin 6,1 %:n vuotuiselle tuotolle. Se voi tuntua monelle sijoittajalle liian pieneltä, mutta korkoa korolle -ilmiön ansiosta pienikin tuotto johtaa pitkällä ajalla hyvään lopputulokseen. (Heikkilä 2019.)

Osakesijoittamisen aloitusvaiheessa on tärkeää olla sijoitussuunnitelma tai -strategia, joka kattaa vastaukset esimerkiksi sellaisiin kysymyksiin, että mitä varten sijoitat, miten pitkäksi ajaksi ja millaista riskiä olet valmis ottamaan. Havian ym. (2014, 239) mukaan hyvän sijoitussuunnitelman tulee olla realistinen, hyvin säävutettavissa ja motivoiva. Sijoitussuunnitelma mahdollistaa sen, että sijoittaja toimii pitkäjänteisesti ja rauhallisesti. Omaa riskinsietokykyä pitää pohtia sijoitussuunnitelmaa laatiessa. Hajauttamalla sijoituksiaan eri osakkeisiin pystyy parhaiten välttämään riskejä. (Näin aloitat osakesijoittamisen eli nyrkkisääntöjä aloittelijalle 2017.)

2.4 Sijoitusrahastot

Sijoittaja voi ostaa arvopapereita epäsuorasti sijoitusrahaston kautta. Sijoitusrahasto on arvopapereista koostuva kokonaisuus, johon sijoittamalla saa siihen

omistajuuden osuuksiensa suhteessa. (Pesonen 2013, 116, 231.) Sijoitusrahaston tuotto tulee sen sijoitusten koroista, osingoista ja sijoituskohteiden arvonnou-
suista (Curry & Gariepy 2020). Rahastosijoittamista kutsutaan helpoksi tavaksi
sijoittaa, koska sijoittajan ei tarvitse itse seurata tai ymmärtää arvopaperimarkki-
noita. Sijoitusrahasto sijoittaa varat noudattaen sijoitusstrategiaa, ja rahastonhoi-
tajan yritykselle menee tietty prosenttimäärä tuotosta palkkioina. (Kontkanen
2015, 122.) Rahastosijoittamalla saa hajautettua sijoituksiaan, sillä rahastoyhtiö
sijoittaa ne useisiin sijoituskohteisiin. Tämä on rahaston tärkeimpiä ominaisuuksia.
(Pesonen 2013, 116, 121.)

ETF eli Exchange Traded Fund on rahasto, joka on noteerattu pörssissä samoin
kuin osakkeet. ETF-rahasto tavallisesti seuraa jotakin indeksiä, ja ETF:illä voi
käydä kauppaa pörssin aukioloaikoina samaan tapaan kuin osakkeilla. ETF:issä
on yleensä merkittävästi rahastoja pienemmät hallinnointikulut. Ne sopivat niille,
jotka haluavat säästää pitkäjänteisesti. Säästämällä kuukausittain ETF:iin pystyy
hajauttamaan ajoitukseen liittyvää riskiä, sillä niissä ostot ajoitetaan sekä alhai-
siin että korkeisiin kursseihin. (Nordnet 2021.)

2.5 Kiinteistösijoittaminen

Kun sijoitetaan kiinteistöön tai sen osaan tavoiteltaessa taloudellista hyötyä, pu-
hutaan kiinteistösijoittamisesta. Kiinteistön vuokraamalla siitä saa tasaista ja jat-
kuvaa tuottoa. Kokonaistuotto muodostuu nettotuotosta, joka saadaan vähentä-
mällä kiinteistön hoitokulut kiinteistön vuokratuloista sekä kiinteistön arvonnou-
stotuotosta. Kiinteistön arvonnousu tuo myös taloudellista hyötyä, silloin kun sen
hintaa myydessä on korkeampi kuin ostohetkellä. Kiinteistön arvo voi myös laskea,
joten tämäkään sijoittamismuoto ei ole riskitöntä. (Sijoittaja 2020.)

Kiinteistöä hyödynnetään uutta lainaa varten, koska sillä on hyvä vakuusarvo.
Asuin-, toimisto- ja liikekiinteistöt ovat suurimmat kiinteistösijoitusluokat Suo-
messä. Suurimmat toimijat kiinteistösijoitusmarkkinoilla ovat kansainväliset sijoit-
tajat, suomalaiset instituutiot ja sijoitusrahastot. (Sijoittaja 2020.)

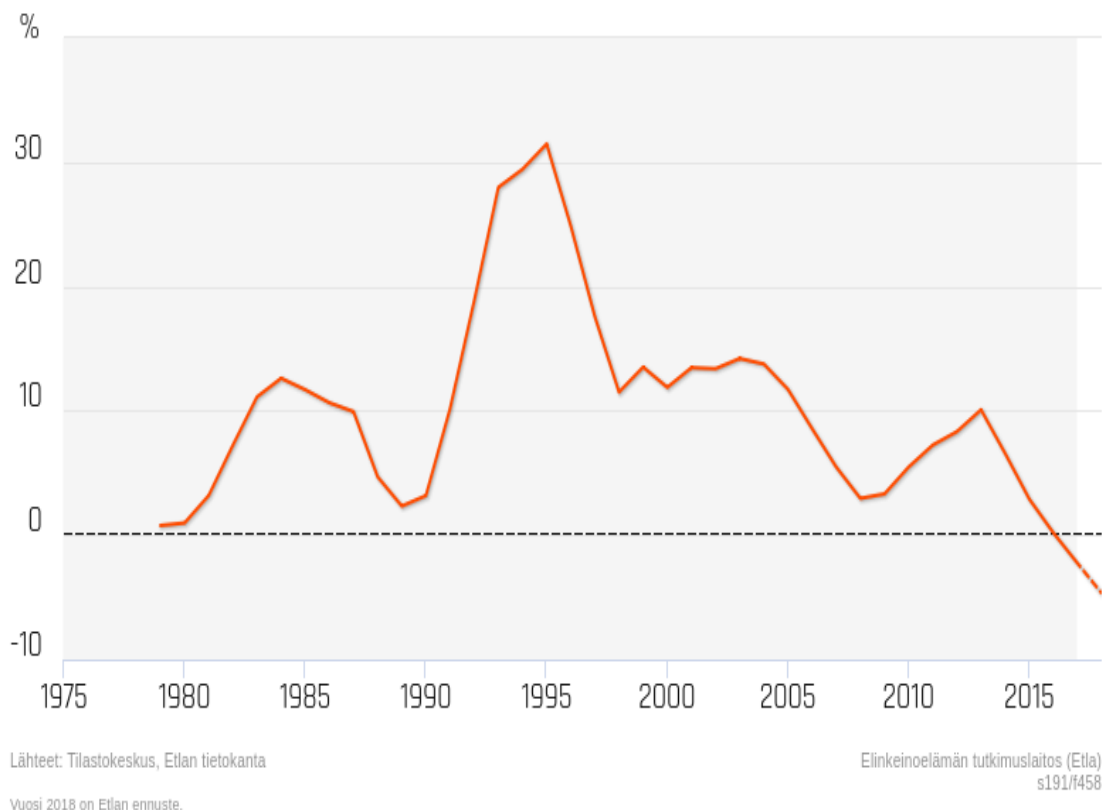
2.6 Startup-sijoittaminen

Startup-yrityksiin sijoittavat pääomasijoittajat tavoittelevat kovaa pääoman nousua. Onnistuneesta startup-sijoituksesta voi saada sijoitetun pääoman satakerlaisena takaisin. (Parviainen 2017a, 5.) Startup on nuori yritys, jonka tavoite on nopea kansainvälinen kasvu (Business Finland 2021).

Parviainen (2017b) kertoo startup-sijoittamisesta tulleen viime vuosien aikana ilmiö. Samoin sijoittamisesta listaamattomiin kasvuyhtiöihin. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa Teslan, Überin ja Spotifyn menestystarinat. Sijoittajat hakevat uusia vaihtoehtoja, ja startup-sijoittaminen houkuttelee mahdollisuuksilla olla mukana uusien menestystarinoiden rakentamisessa. Verrattuna perinteiseen osake- tai rahastosijoittamiseen tähän sijoitusmuotoon tarvitsee enemmän varallisuutta, sen riskit ovat suurempia ja se vaatii enemmän hajautusta sekä osaamista. (Parviainen 2017a, 24.)

3 KOTITALOUKSIEN SÄÄSTÄMISEN TAPOJA

Raha on olennainen osa jokaisen hyvinvointivaltion kansalaisen elämää. Vaikka raha ja sen käsittely on kiinteä osa nykyaikaista elämäntapaa, on yleinen tietämys rahatalouden perusteista heikolla tasolla. Tavallisesti nuorilla ihmisillä on vähemmän rahaa kuin vanhemmilla. Kotitalouksien säästäminen on ollut historiallisen vähäistä pitkään. Vuodesta 2014 lähtien säästämisaste on ollut jopa negatiivinen. Säästämisaste on negatiivinen, kun kotitaloudet kuluttavat tulojaan enemmän. Korkotason mataluus ja kuluttajien vahva luottamus talouden kehitykseen vaikuttavat siihen, että säästämisaste on nolla. Tällöin kotitaloudet lisäävät kuluista ja vähentävät säästämistä. Suomen Pankin ennusteen perusteella säästämisaste ei olisi muuttumassa positiiviseksi lähivuosina. (Kotitaloudet säästävät historiallisen vähän 2017.) Kuvio 2 kuvaa vuosittaisen säästämisasteen liukuvaa viiden vuoden summaa prosentteina yhden vuoden tuloista.

Kuvio 2. Vuosittaisen säästämisasteen liukuva viiden vuoden summa prosentteina yhden vuoden tuloista (Kaitila 2019)

Inflaatiolla tarkoitetaan tavaroiden ja palvelujen hintojen yleistä nousua, joka johdattaa rahan reaalisen arvon alenemiseen. Se voidaan kuvailla myös ostovoiman heikkenemisenä. Nopealla inflaatiolla on haitallisia vaikutuksia talouteen. Inflaation vastakohta on deflaatio, eli se voidaan määritellä tilanteeksi, jossa yleinen hintataso laskee. (Suomen Pankki 2021.) Ranta-aho (2019) kuvaa, miten inflaatio vaikuttaa esimerkiksi 10 000 euron talletukseen tilillä, jolla talletuskorko on nolla prosenttia. Jos inflaatio on 1,2 prosenttia, säästöjen ostovoima heikkenee vuodessa 120 euroa. Tällöin kymmenessä vuodessa ostovoima heikkenisi 1 200 euroa.

3.1 Käyttö- ja säästötilit säästämisen välineinä

Säästäminen käyttötilille on monille tutuin säästämisen muoto. Käyttötilille säästäminen on riskitöntä, mutta siellä raha ei kasva korkoa. Sieltä raha on myös helposti käytettävissä ja säästöosa sekoittuu arjen menoihin suunniteltuun rahaan. Käyttötiliä tulisi käyttää päivittäisiin menoihin ja elinkustannuksiin eikä pidempiaikaiseen säästämiseen. Käyttötilille säästäminen sopii esimerkiksi silloin, kun tavoitteena on pieni hankinta ja säästämisen aika on lyhyt. (OP 2021.)

Pankit tarjoavat erilaisia säästötilejä säästämiseen ja varojen säilyttämiseen. Säästötili kannattaa, kun haluaa säästöjensä kasvavan korkoa tai haluaa vain pitää säästösumman erillään käyttötilistä. Osuuspankki tarjoaa esimerkiksi Kasvutuotto-tiliä. Kasvutuotto-tilillä säästöt ovat käytettävissä niitä tarvittaessa, ja tililtä voi tehdä 4 maksutonta nostoa vuodessa. Tilin korkoprosentti voi nousta talletussumman kasvaessa, ja tilillä on kolme korkoporrasta. Alussa korko on kiinteä, ja muilla porrastuksilla korko on sidottu 3 kuukauden euribor 360-korkoon. (OP 2021.)

3.2 ASP-tili

ASP-tili eli asuntosäästöpalkkiotili on riskitön ja tuottoisa tapa säästää ensimmäiseen omaan asuntoon. ASP-tili on suunnattu 15–39-vuotiaille ensiasunnon ostajalle. Säästettyään 10 prosenttia asunnon hinnasta pankki voi myöntää valtion takaaman ASP-lainan lopulle kodin hankintahinnasta. ASP-säästämisen etuina

ovat veroton korko, lisäkorko säästöille ja alhaisempi korko kuin muiden vastavien pankin myöntämien ensiasuntolainojen korko. (Valtiokonttori 2018.) Nordean (2021a) mukaan ASP-tilille on säästettävä vähintään kolmen kuukauden välein kahdeksana vuosikvartaalina, kerrallaan vähintään 150 euroa ja enintään 3 000 euroa.

ASP-tilin korot ovat verottomia. Usein korko on 1 prosenttia, ja lisäkorko 2–4 prosenttia. Tällöin koko säästöajalta maksetaan yhden prosentin korko kerran vuodessa. Lisäkorkoa saa tilin avausvuodelta ja sitä seuraavilta enintään viideltä vuodelta tai siihen asti, kun kaupat asunnosta tehdään. Lisäkorko ei kerrytä korkoa korolle, mutta se kuitenkin maksetaan erikseen jokaista talletuserää kohden. Avaamalla tilin alkuvuodesta voi lisäkorolle varmistaa siis pisimmän ajan ja suurimman hyödyn. Tällöin myös isoimmat talletukset kannattaa ajoittaa ensimmäisen viiden vuoden sekä tilinavausvuoden sisään. Lisäkoron prosentti ilmoitetaan ASP-säästösopimuksessa, josta tulisi ilmetä myös muun muassa tiedot lisäkoron laskemisesta ja mahdollisista rajoituksista sen maksamista koskien. (Simola 2019.)

3.3 Eläkesäästäminen

Eläkesäästäminen on suositeltua, jotta voi turvata itselleen lisäänsioita oman kertyneen eläkkeen lisäksi. Eläkesäästämistuotteiksi määritellään vapaaehtoiset yksilölliset eläkevakuutukset ja sidotut pitkäaikaissäästämissopimukset eli PS-tilit. Niiden tarkoitus on siinä, että säästöt voi nostaa vasta eläkeiässä. (Sijoittaja 2021.)

Yleensä varsinainen sopimus PS-tiliessä ei maksa mitään. Kuluja tulee rahastoista ja osakekaupoista, joihin säästäjä voi itse vaikuttaa. Sen sijaan eläkevakuutuksessa voi olla monia eri kuluja. PS-tilillä voi tehdä nopeaa osakekauppaa, mikä on etu eläkevakuutukseen verrattuna. (Pesonen 2013, 177.)

3.4 Nuorten talousosaaminen

Nuorten tulot ovat usein pienet, ja he elävät usein tuilla ja opintolainalla. Jos kuitenkin käy töissä opiskelujen ohella, voi jo pienenkin summan laittaa säästöön, kun tekee vain päätöksen säästämisestä. Säästösumman ei tarvitse olla varsinkaan alussa iso. Ajalla on suuri merkitys säästämisessä ja sijoittamisessa, siksi säästäminen kannattaa aloittaa mahdollisimman nuorena. Itsenäistymisvaihe on haasteellinen nuorille päivittäisen toimeentulon ja talouden hallinnan osalta. Nuorten toimintaympäristö muuttuu jatkuvasti ja on haasteellinen talousosaamisen näkökulmasta. Finanssialan keskusliiton julkaiseman tutkimuksen mukaan oman talouden hallinnan ja taloustiedon opetuksen määrän lisääminen saa hyvin voimakasta kannatusta koko poliittisella kentällä. Kaikilla koulutustaustoilla 80 % vastaajista kannattaa oman talouden hallinnan ja taloustiedon opetuksen määrän lisäämistä. (Vekkilä 2015.)

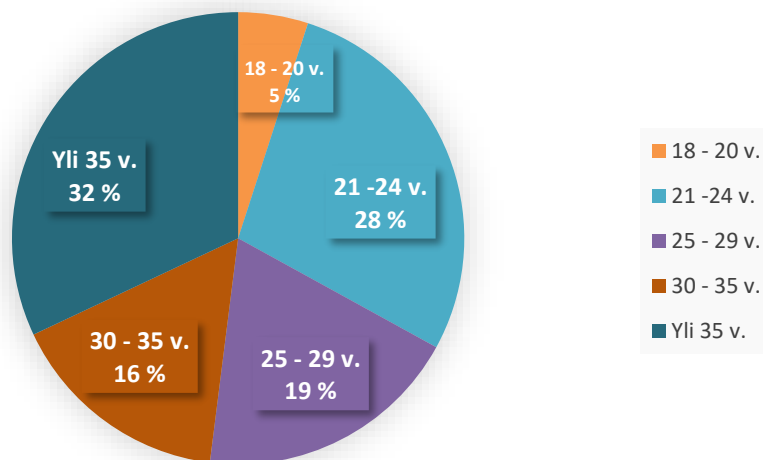
Nuorten kotitalouksissa elämäntilanne, tulotaso ja toimeentulon lähteet vaihtelevat paljon. Elämänvaiheesta toiseen siirtyminen on muuttunut katkonaiseksi, kun koulutus, työelämään siirtyminen, perheellistyminen ja muut elinkaareen vaiheet ovat yhä vähemmän ikäsidonnaisia. (Ylitalo 2009.)

Itsenäiseen talouteen siirtymiseen liittyvien talousongelmien syitä ovat esimerkiksi vaihtuvat elämäntilanteet, kulutuskeskeinen elämäntapa ja talousasioiden hoitamisen puutteellinen tieto. Puutteellisesta talousosaamisesta voi koitua kyvyttömyyttä suhteuttaa omat tulot menoihin ja tietämättömyyttä siitä, mistä saa apua omiin taloudenhoitovaikeuksiin. (Nuorten itsenäistyminen edellyttää talousosaamista 2014.) Danske Bankin (2017) teettämän Ensiasunnon ostajat 2016-kyselytutkimuksen mukaan kaksi kolmasosaa nuorista pitää itseään suunnitelmallisena rahankäyttäjänä.

4 TUTKIMUS OPISKELIJOIDEN SÄÄSTÄMISESTÄ JA SIJOITTAMISESTA

4.1 Toteutus ja vastaajien tausta

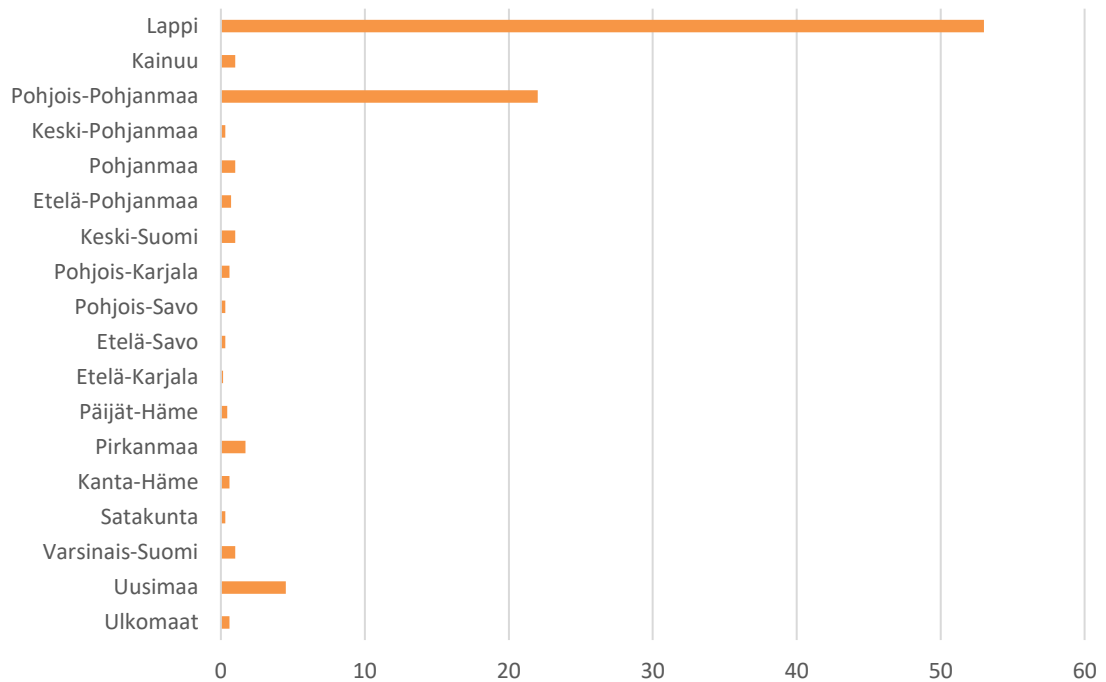
Tutkimus toteutettiin kvantitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen. Kyselytutkimus luotiin Webropolilla ja lähetettiin Lapin ammattikorkeakoulun kaikkien alojen opiskelijoille, jotka olivat kirjoilla vuoden 2021 keväällä. Vastaanottajajoukko sisälsi myös avoimen puolen ja CampusOnlinen opiskelijat. Vastaajia saatiin kaikkiaan 688 kappaletta. Kyselyn voidaan olettaa tavoittaneen 7 665:n opiskelijan sähköpostit, joten vastausprosentiksi saatiin 9 %. Tutkimuksen tuloksia analysoitiin Webropolin taulukoilla ja Excelillä. Vastaajista naisia oli 71 %, miehiä 28 % ja vastausvaihtoehdon muu oli valinnut 1 %. Kuviosta 3 näemme, että vastaajista suurin osa oli yli 35-vuotiaita ja 21–24-vuotiaita. Vastaajista 67 % on töissä opiskeluiden ohella.

Kuvio 3. Vastaajien ikäjakauma (n=687)

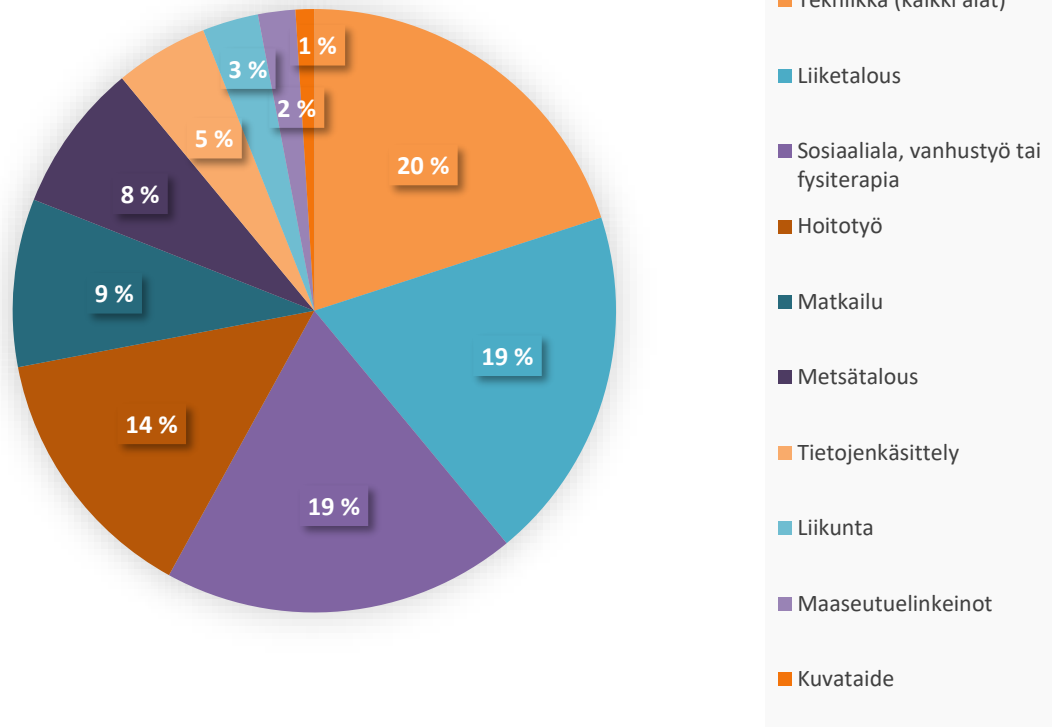
Vastaajia saatiin ympäri Suomea. Vastaajista 655 kertoi asuinpaikkansa. Kuvio 4 kuvaa vastaajien asuinpaikan jakauman maakunnittain. Suurin osa vastaajista oli seuraavista kunnista: Rovaniemi 237, Oulu 96, Tornio 48, Helsinki 16, Kittilä 12, Kempele 11, Sodankylä 8, Ii 8, Tampere 6 ja Kuusamo 6. Vastaajien asuinpaikat painottuvat selkeästi pohjoiseen. Tämä selittyy koulun sijainnilla. Kuitenkin

tuloksiin saatiin vaihtelevuutta asuinpaikan suhteen; vastauksia saatiin kaikista maakunnista lukuun ottamatta Kymenlaaksoa ja Ahvenanmaata. Ulkomailla asuu 4 vastaajista.

Kuvio 4. Vastaajien asuinpaikka prosentteina (n=655)

Tutkimukseen vastasi opiskelijoita kaikilta aloilta Lapin ammattikorkeakoulusta. Kuviosta 5 voimme nähdä, että vastanneista suurin osa on tekniikan alan ja liiketalouden opiskelijoita. Lisäksi vastauksia saatiin sosiaalialan, vanhustyön, fysioterapian, hoitotyön, matkailun, metsätalouden, tietojenkäsittelyn, liikunnan, maaseutuelinkeinojen sekä kuvataiteen opiskelijoilta. Vähiten vastauksia tuli maaseutuelinkeinojen ja kuvataiteen aloilta.

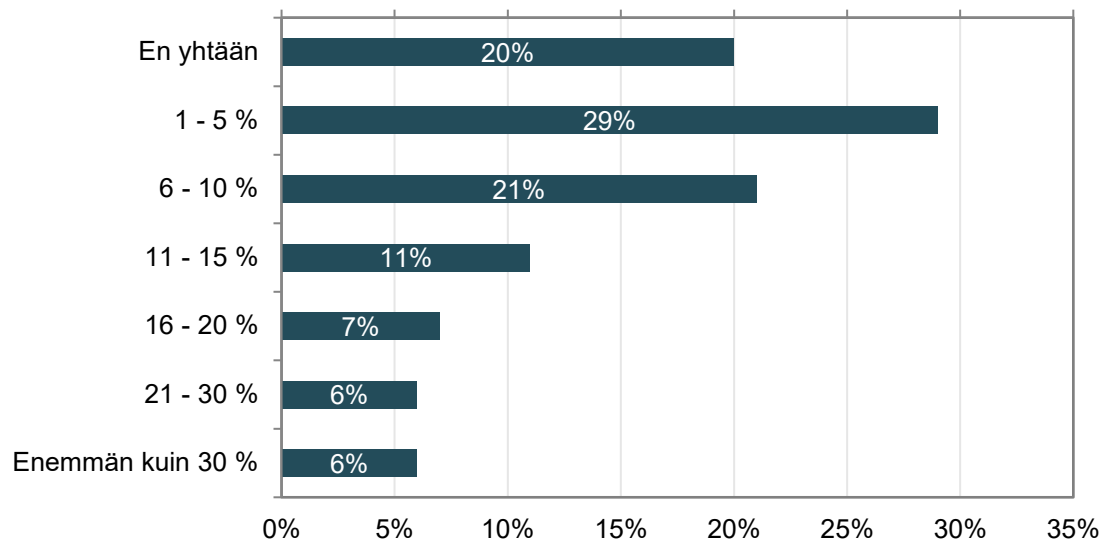
Kuvio 5. Vastaajien koulutusala (n=683)

4.2 Tutkimustulokset

Seuraavaksi käsitellään toteutetun kyselytutkimuksen (Liite 1) tulokset opiskelijoiden säästämis- ja sijoituskäyttäytymisestä. Tuloksissa vertaillaan vastauksia mm. asuinpaikan, koulutusalan ja vanhempien taustan mukaan, sekä tarkastellaan, mikä on säästämisessä ja sijoittamisessa haastavaa. Osassa kysymyksistä oli mahdollisuus valita useampi kuin yksi vastausvaihtoehto.

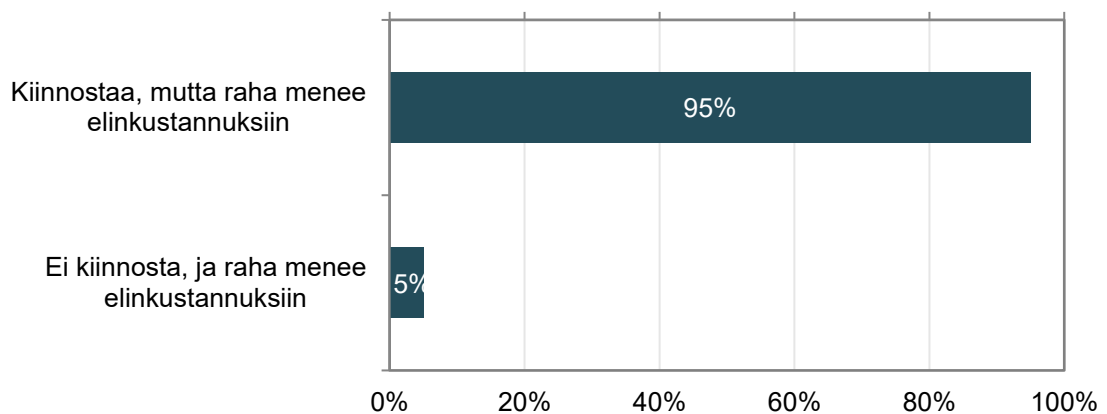
4.2.1 Säästäminen

Kuvio 6 kuvaa vastaajien säästettävän rahan osuuden tuloista. Vastaajista suurin osa kertoo säästävänsä. Määrä, jonka vastaajat säästävät, haluttiin kysyä prosentteina, koska se antaa paremman kuvan säästämisen tasosta suhteutettuna tuloihin, kuin määrä euroissa. Suurin osa säästää 1–5 % tuloista, ja toiseksi suurin osa 6–10 %.

Kuvio 6. Säästettävän rahan osuus tuloista (n=680)

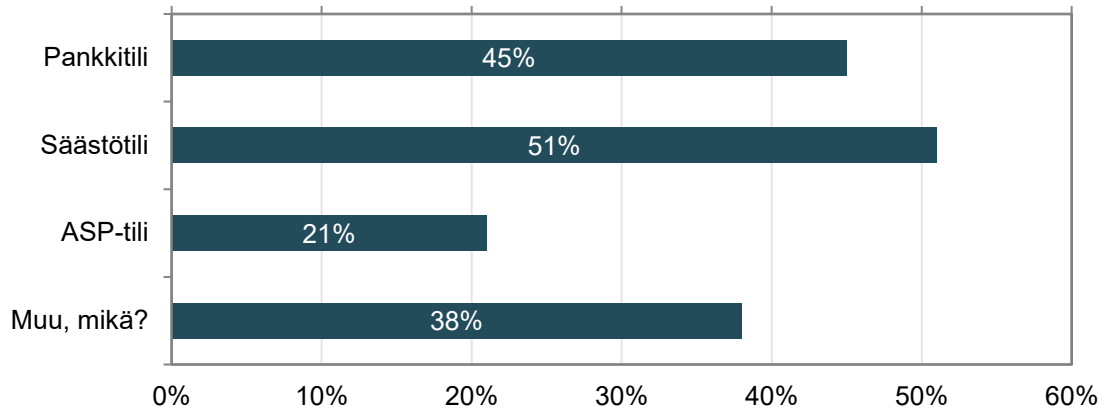
Kuviosta 7 näemme, että lähes jokaista heistä, jotka eivät säästä, säästäminen kuitenkin kiinnostaa, mutta raha menee elinkustannuksiin. Tämä on ymmärrettävää, sillä opiskelijana tulot ovat usein pienet. Pientä osaa vastanneista säästäminen ei kiinnostanut, ja heillä raha menee elinkustannuksiin. Se, että säästäminen ei kiinnosta, voi johtua siitä, että nuorilla saattavat isommat asiat, mihin säästöjä tarvitsisi, tuntua kaukaisilta, ja nuoret elävät usein hetkessä.

Kuvio 7. Syyt, miksi opiskelijat eivät säästä (n=247)

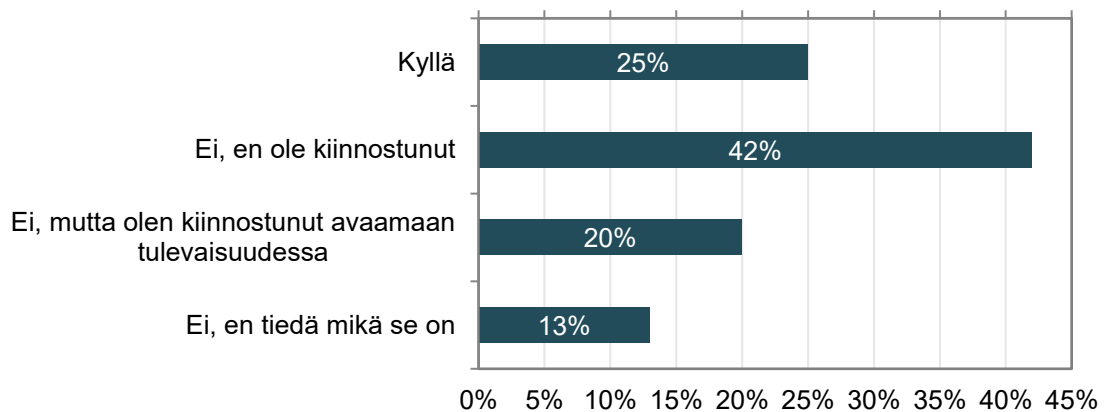
Kuvion 8 perusteella voidaan todeta, että opiskelijoiden keskuudessa tavallisin tapa säästää on säästötili. Vajaa puolet vastaajista säästää pankkitilille. Lisäksi opiskelijat käyttävät myös ASP-tiliä säästämisen välineenä. Kyselystä oli jäänyt

muu, mikä? -kohdan tyhjän tekstin kenttä pois, joten osan säästämisen muotoa ei saatu selville.

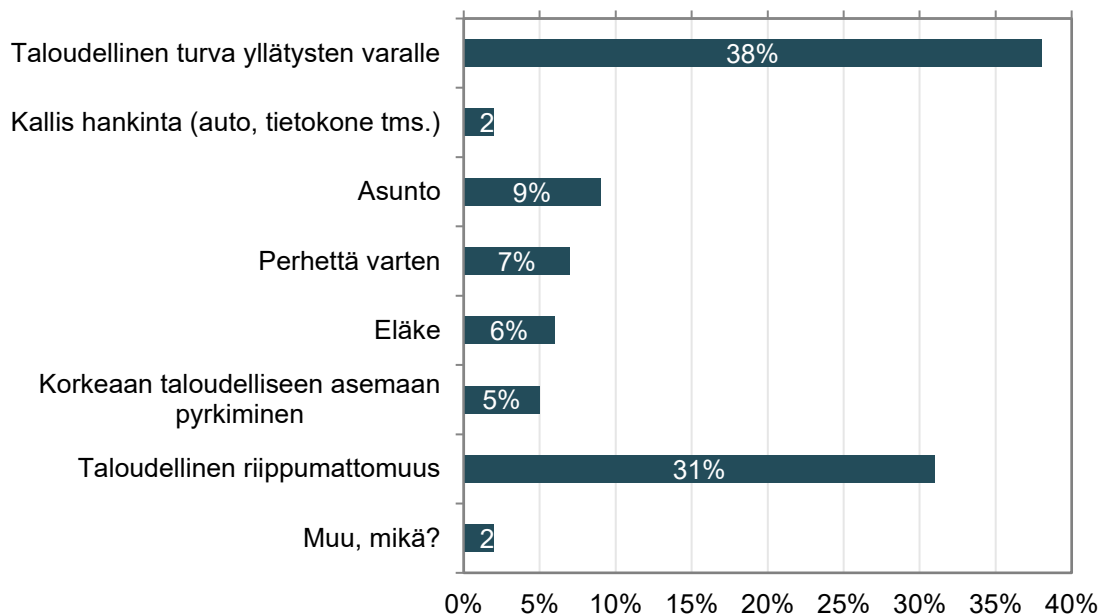
Kuvio 8. Säästämisen muotojen tuntemus (n=623)

Osa opiskelijoista säästää asuntosäästöpalkkiotilille eli ASP-tilille tai on kiinnostunut avaamaan sen tulevaisuudessa (Kuvio 9). Yllättävää on, että kuitenkin suuri osa ei ole ollenkaan kiinnostunut ASP-tilistä. Syynä voi olla, että asuntoon säästetään toisella tavalla, asunto on jo ostettu tai oman asunnon osto ei ole suunnitelmassa. Osalla opiskelijoista ei ole lainkaan tietoa ASP-tilistä.

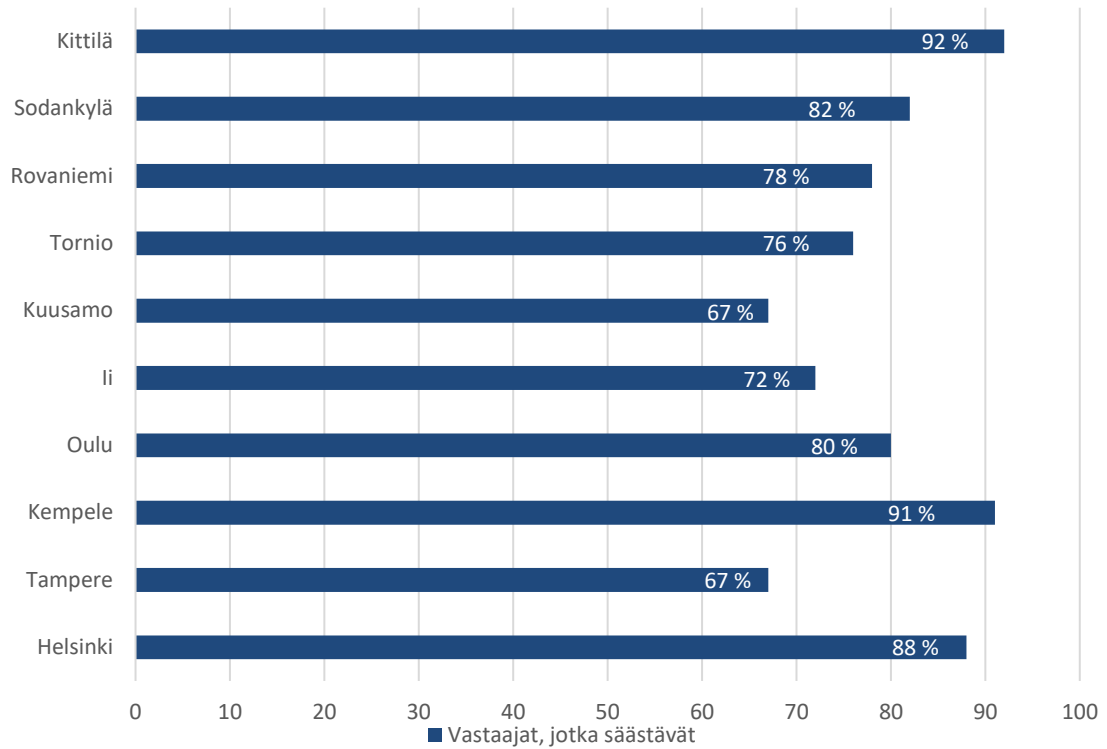
Kuvio 9. ASP-tilin omaavien osuus (n=672)

Säästämiseen ja sijoittamiseen nousee selkeästi kaksi tavoitetta. Kuviosta 10 voimme nähdä, että tärkein syy säästämiseen ja sijoittamiseen on hakea taloudellista turvaa yllättävien menojen varalle. Lisäksi vastaajat tavoittelevat taloudellista riippumattomuutta tuloilla, jotka saavat sijoittamisesta. Opiskelijoilla merkittävä syy säästämiseen ja sijoittamiseen on myös muun muassa asuntoa, perhettä ja eläkettä varten. Muita syitä olivat mm. metsän osto, matkustaminen, ja lapsen tulevaisuuden turvaaminen. Kysymys on muotoiltu niin, että siihen voi vastata mikä on tärkein syy nyt, jos säästää tai sijoittaa, tai jos ei vielä ole aloittanut, niin mikä tavoite olisi tulevaisuudessa.

Kuvio 10. Vastaajien tavoite säästämisessä ja sijoittamisessa (n=551)

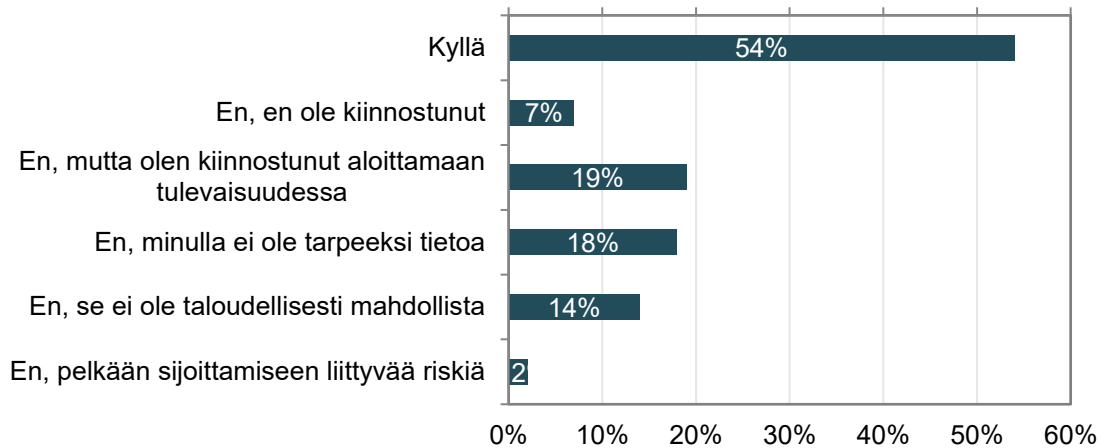
Alueellisesti tarkasteltiin, kuinka suuri osa kunnassa asuvista vastaajista säästää. Vertailuun otettiin mukaan 10 kuntaa, joista oli eniten vastaajia. Kuvion 11 perusteella kittiläläiset, kempeleläiset ja helsinkiläiset säästävät eniten.

Kuvio 11. Säästäjien määrä kunnista, joista oli eniten vastaajia

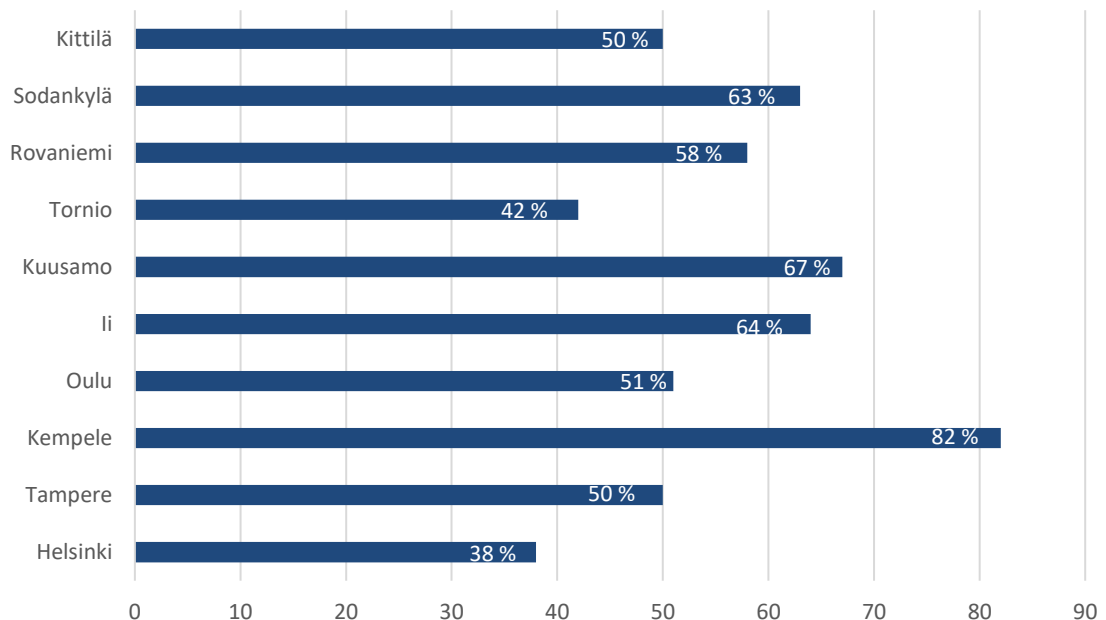
4.2.2 Sijoittaminen

Kuviosta 12 voidaan todeta, että yli puolet vastanneista sijoittaa. Heistä 38 % on miehiä ja 62 % naisia. Osa vastanneista on kiinnostunut aloittamaan sijoittamisen tulevaisuudessa, ja osa kokee, ettei heillä ole sijoittamisesta tarpeeksi tietoa (Kuvio 12). Lisäksi sijoittaminen ei ole osalle vastaajista taloudellisesti mahdollista tai he pelkäävät riskejä. Osa ei ole ollenkaan kiinnostunut sijoittamisesta.

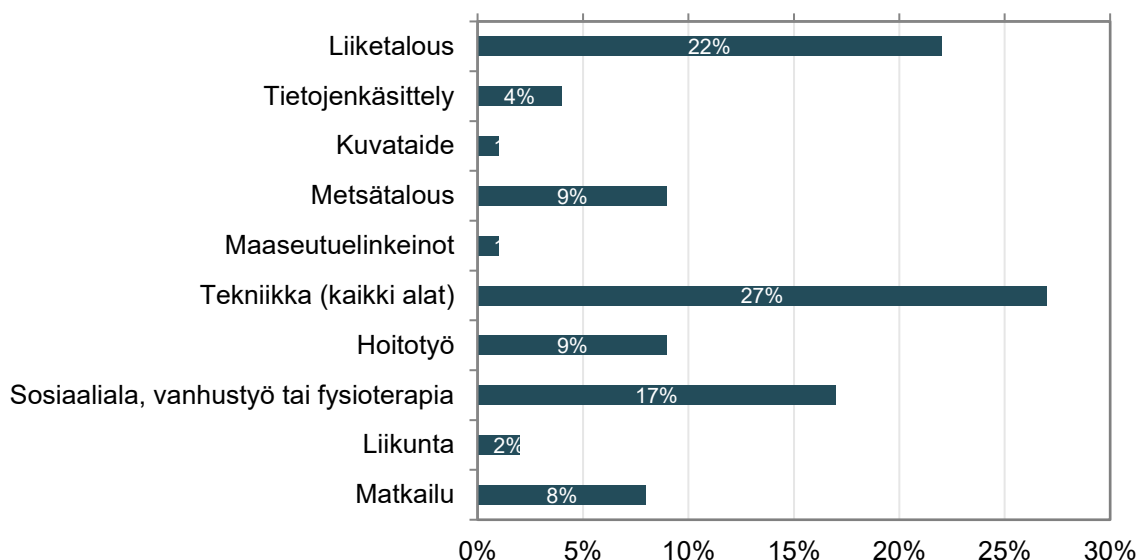
Kuvio 12. Sijoittavien opiskelijoiden osuus (n=688)

Kymmenestä kunnasta, joista oli eniten vastaajia, tarkasteltiin, kuinka suuri osa sijoittaa (Kuvio 13). Tutkittiin sitä osuutta, kuinka moni saman asuinpaikan vastaaja sijoittaa verrattuna asuinpaikan kaikkiin vastanneisiin. Kempeleläiset sijoittavat suhteessa selkeästi eniten. Vastaajat Kuusamosta, Sodankylästä ja listä sijoittavat myös suurella todennäköisyydellä, kuten myös rovaniemeläiset, kittiläläiset, oululaiset ja tampereläiset.

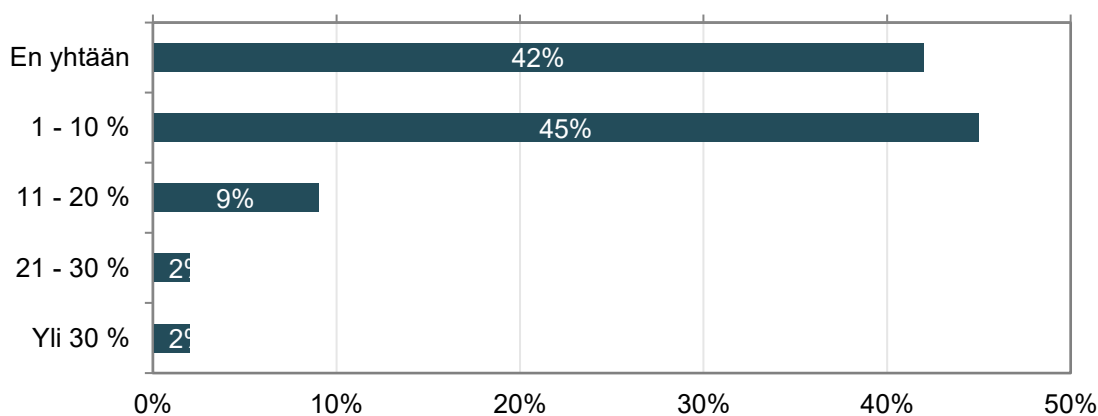
Kuvio 13. Sijoittajien määrä kunnista, joista oli eniten vastaajia

Kuten kuviosta 14 käy ilmi, tekniikan ja liiketalouden opiskelijat sijoittavat selvästi eniten verrattuna muiden alojen opiskelijoihin. Myös sosiaalialan, vanhustyön tai fysioterapian, hoitotyön, metsätalouden ja matkailun opiskelijat sijoittavat, kun taas liikunnan, kuvataiteen ja maaseutuelinkeinojen opiskelijat sijoittavat vähiten.

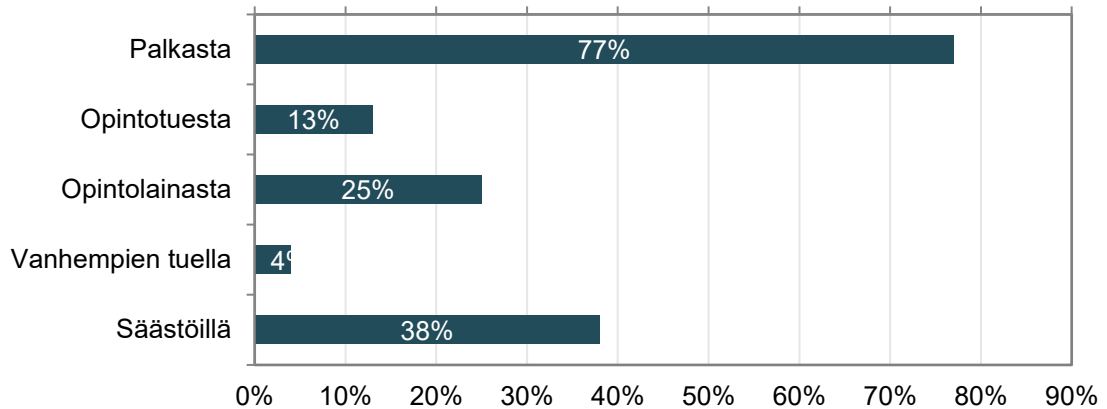
Kuvio 14. Sijoittavien opiskelijoiden opiskelualat

Lähes puolet opiskeliijoista sijoittaa tuloistaan 1–10 % (Kuvio 15). Osa sijoittaa 11–20 %. Harvat sijoittavat yli 20 %. Sijoittamisen määrä haluttiin kysyä prosentteina, jotta se antaisi paremman kuvan sijoittamisen tasosta suhteutettuna tuloihin kuin määrä euroissa.

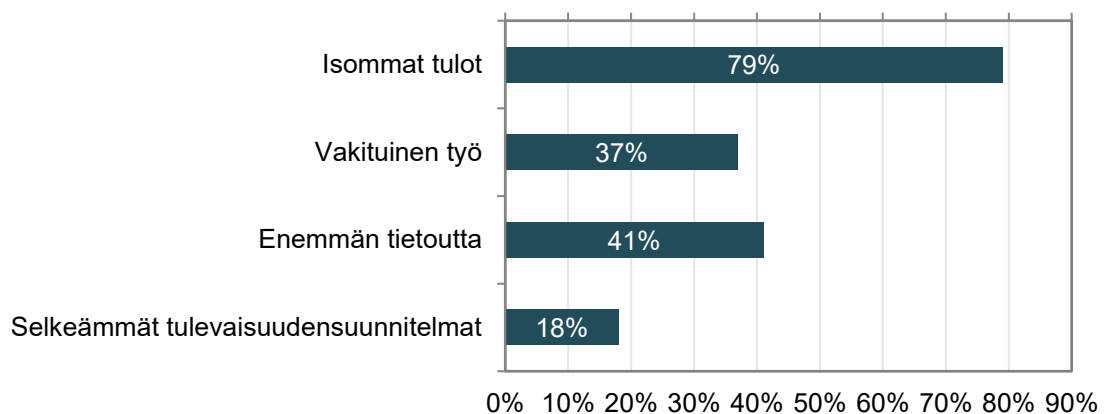
Kuvio 15. Määrä, jonka opiskelijat sijoittavat tuloistaan kuukaudessa (n=629)

Kyselytutkimuksen mukaan opiskelijat mahdollistavat sijoittamisen palkasta (Kuvio 16). 67 % vastanneista on töissä opiskeluiden ohella. Lisäksi säästämisen, opintolainan ja opintotuen avulla mahdollistetaan varat sijoittamiseen. Pieni osa vastanneista sijoittaa vanhempien tuella.

Kuvio 16. Opiskelijoiden lähde sijoittamisen mahdollistamiseen (n=446)

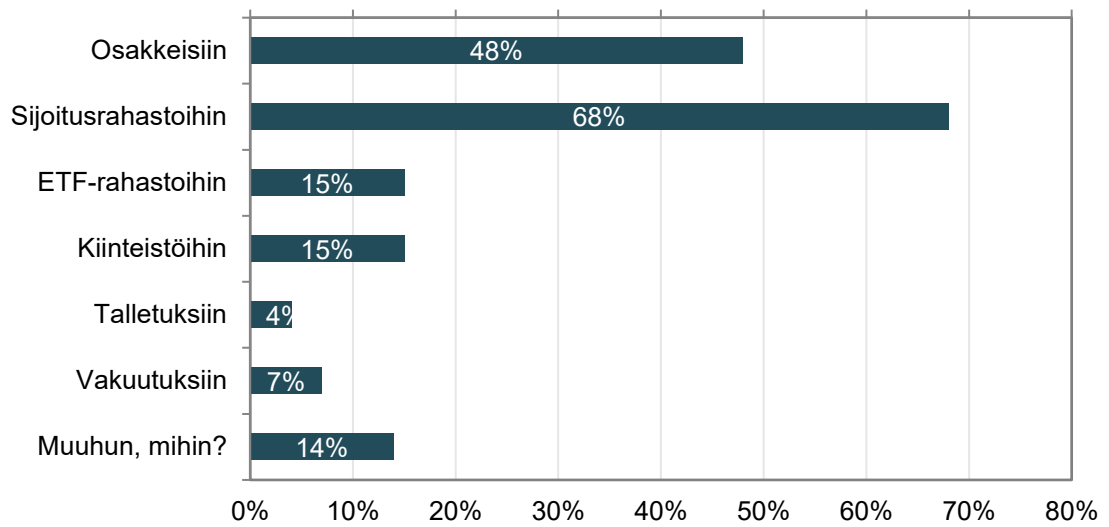
Kuviosta 17 voidaan nähdä, että suurimmalle osalle vastaajista isommat tulot mahdollistaisivat sen, että he voisivat säästää tai sijoittaa enemmän. Vastaajat haluaisivat myös enemmän tietoa aiheesta tai vakituiseen työhön. Osa piti selkeämpiä tulevaisuuden suunnitelmia edistävänä tekijänä säästämislle ja sijoittamiselle.

Kuvio 17. Asiat, jotka mahdollistaisivat sen, että opiskelijat sijoittaisivat tai säästäisivät enemmän (n=666)

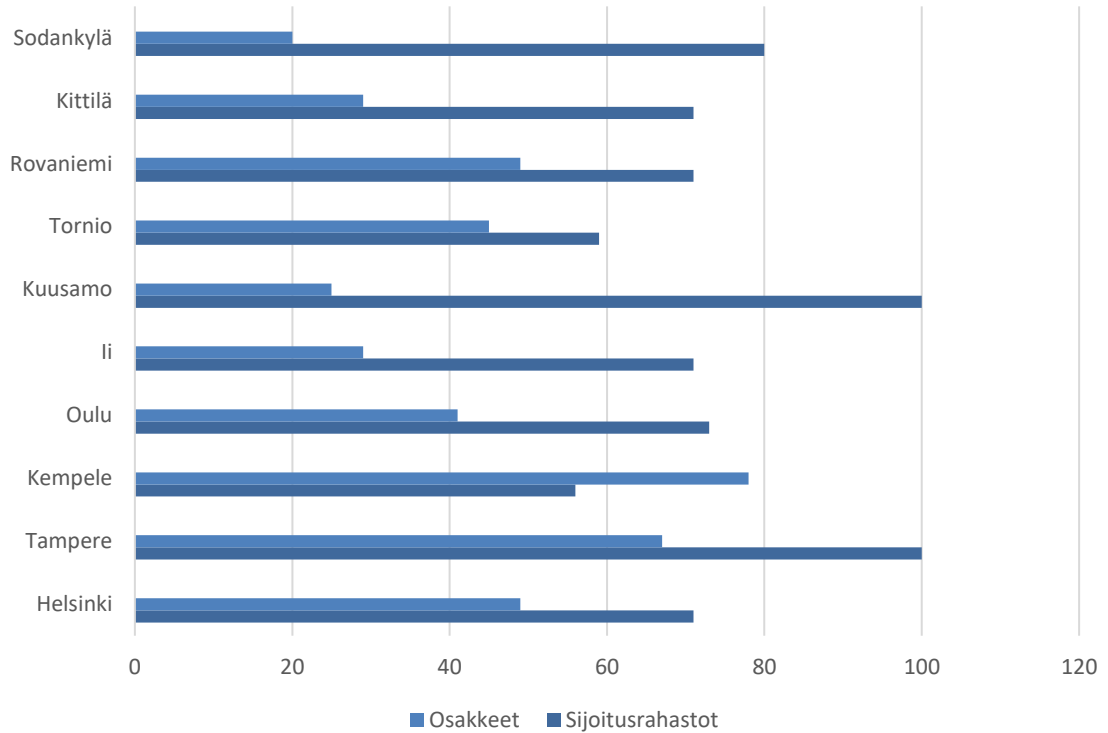
4.2.3 Mihin opiskelijat sijoittavat

Kuten kuviosta 18 käy ilmi, rahastosijoittaminen on yleisin sijoitustapa. Lisäksi osakkeet ovat suosittu kohde. Vastaajat sijoittavat myös ETF-rahastoihin ja kiinteistöihin. Vähiten sijoitetaan vakuutuksiin ja talletuksiin. Muita sijoittamisen kohteita vastaajilla oli metsät ja kryptovaluutat.

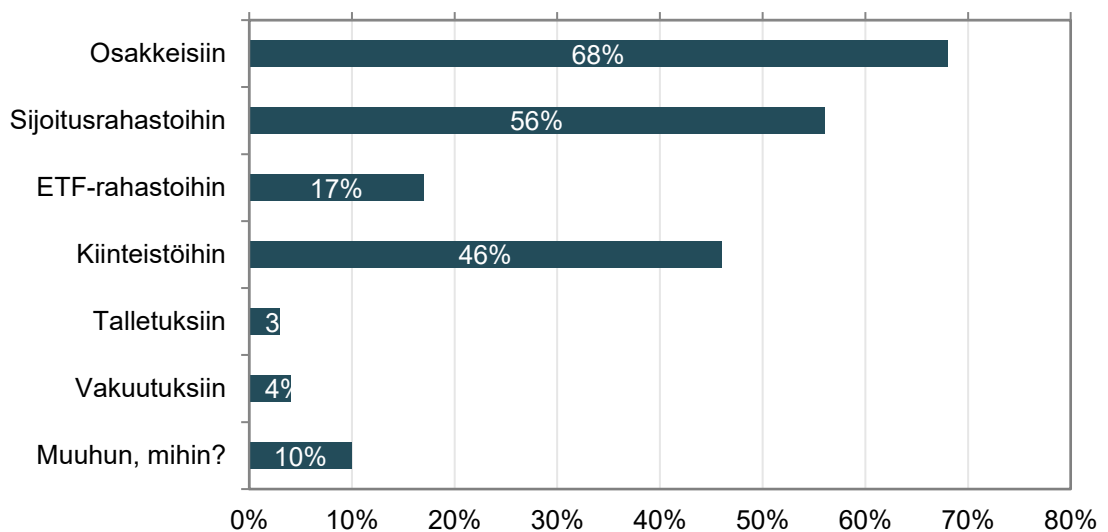
Kuvio 18. Sijoittamisen kohteet vastaajilla (n=405)

Tutkimuksessa vertailtiin suosituimpien sijoituskohteiden osuutta asuinpaikan mukaan. Vertailuun otettiin mukaan 10 kuntaa, joista vastaajia oli eniten. Kuviosta 19 voidaan nähdä, että kaikki tamperelaiset ja kuusamolaiset vastaajat, jotka sijoittavat, käyttävät rahastoja. Kolmanneksi suosituinta rahastosijoittaminen on Sodankylässä. Poikkeuksena on kempeleläiset, jotka sijoittavat enemmän osakkeisiin kuin rahastoihin. Tampereella, Helsingissä ja Rovaniemellä myös osakkeet ovat suosittuja kohteita.

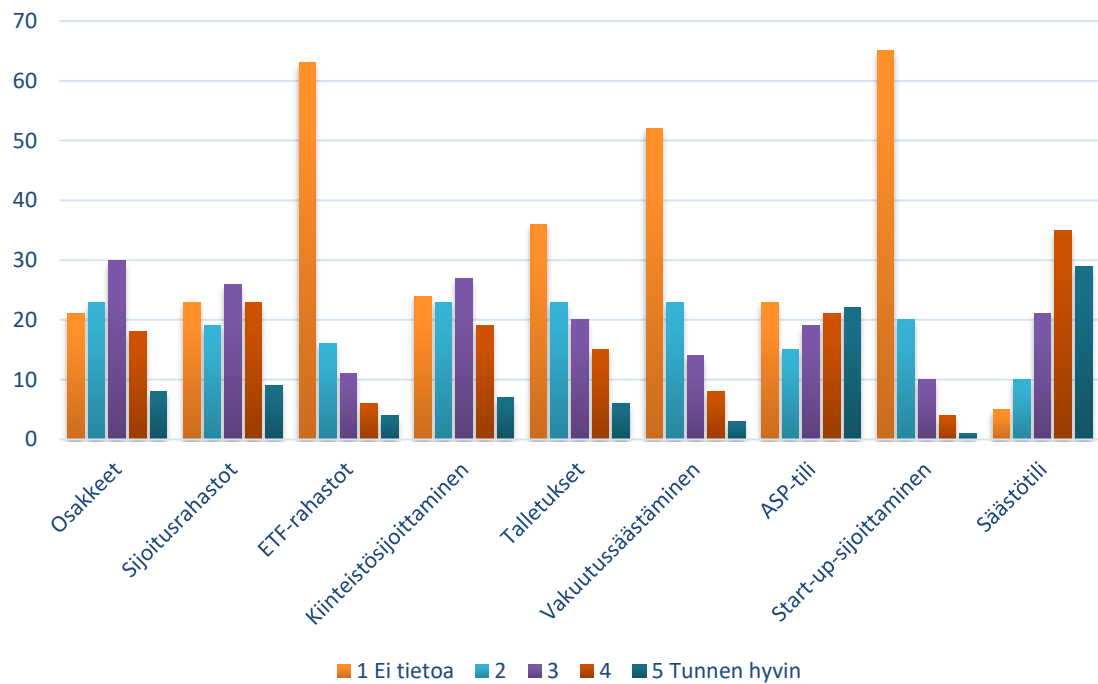
Kuvio 19. Kahden suosituimman sijoituskohteen osuudet 10:ssä vastaajien keskuudessa yleisimmässä asuinpaikassa

Tulevaisuudessa suurin osa vastaajista haluaisi sijoittaa osakkeisiin tai sijoitusrahastoihin (Kuvio 20). Kiinteistöihin sijoittaisi melkein puolet vastaajista. ETF-rahastoihin sijoittaisi osa, ja 10 %:n kohteena olisi muu eli esimerkiksi metsä tai kryptovaluutat. Vähiten suosituimmat kohteet ovat talletukset ja vakuutukset.

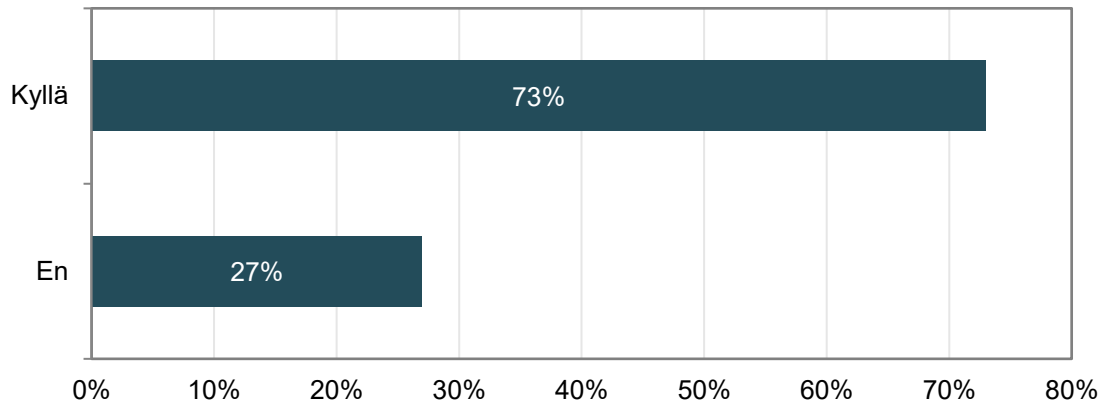
Kuvio 20. Kohteet, joihin opiskelijat haluaisivat sijoittaa tulevaisuudessa (n=551)

Eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista vastaajat tunsivat parhaiten säästötilin (Kuvio 21). Toiseksi tunnetuin oli ASP-tili. Startup-sijoittaminen on tuntemattomien sijoitustapa opiskelijoille, mikä selittyy sillä, että startup-sijoittamiseen tarvittavat pääomat ovat sen verran suuria, että niihin ei yleensä ole mahdollista lähteä vielä opiskeluaikana. ETF-rahastot ja vakuutussäästäminen oli myös tuntemattomampia.

Kuvio 21. Eri säästämisen ja sijoittamisen muotojen tuntemus prosentteina (n=683)

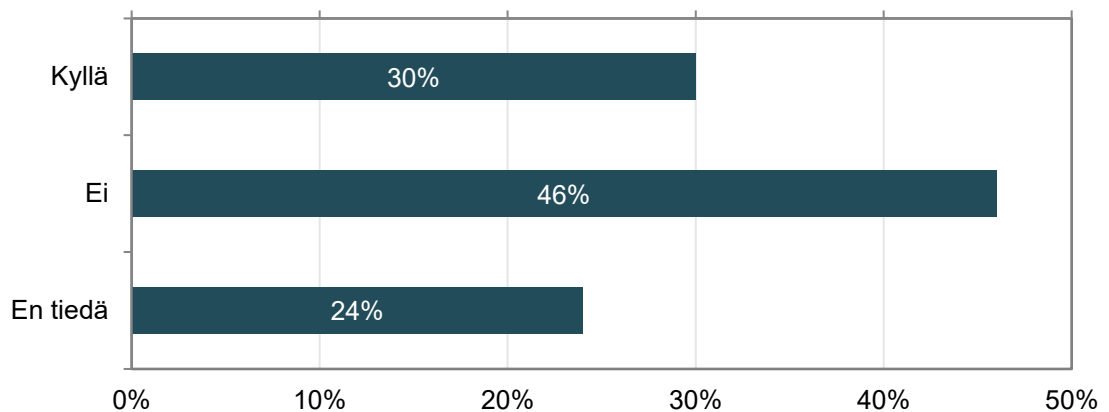
Pitkäaikaisessa sijoittamisessa keskeinen käsite eli korkoa korolle -ilmiö on tuttu suurimmalle osalle vastanneista (Kuvio 22). Korkoa korolle mahdollistaa sen, että sijoittaminen on erittäin kannattavaa, vaikka kyseessä olisi vain pienet rahasummat (Kannattaako sijoittaa? – Korkoa korolle -ilmiö 2017).

Kuvio 22. Vastaajien tietoisuus korkoa korolle-ilmiöstä (n=685)

4.2.4 Vanhempien merkitys sijoitushalukkuuteen

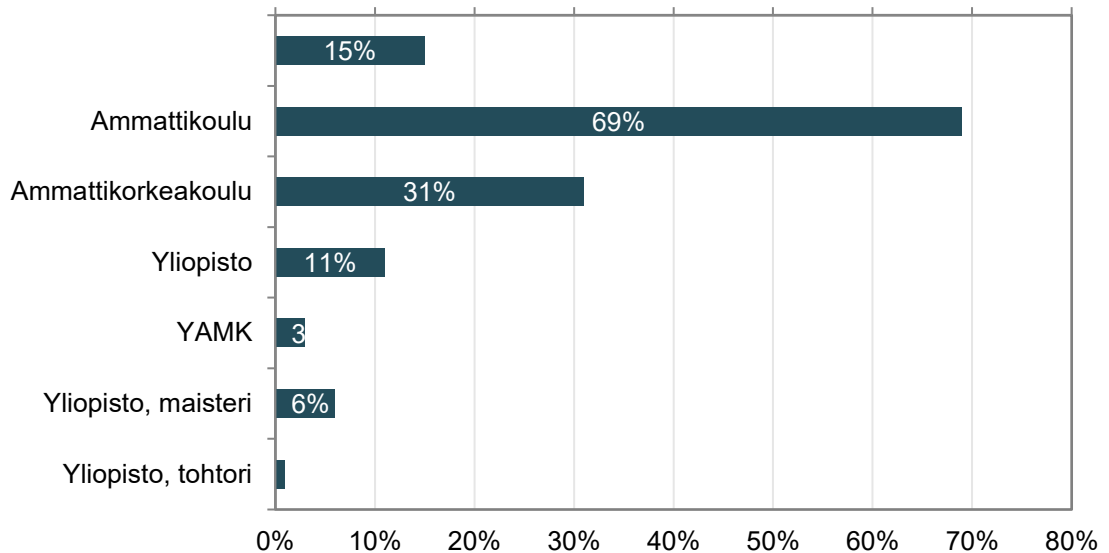
Kuviosta 23 käy ilmi, että suurimmalla osalla vanhemmat eivät sijoita, ja 30 %:n vanhemmat sijoittavat. Osa ei tiedä vanhempiensa sijoituskäyttäytymisestä. Heistä, joiden vanhemmat sijoittavat, sijoittaa 65 % itsekin.

Kuvio 23. Vastaajien vanhempien sijoittaminen (n=683)

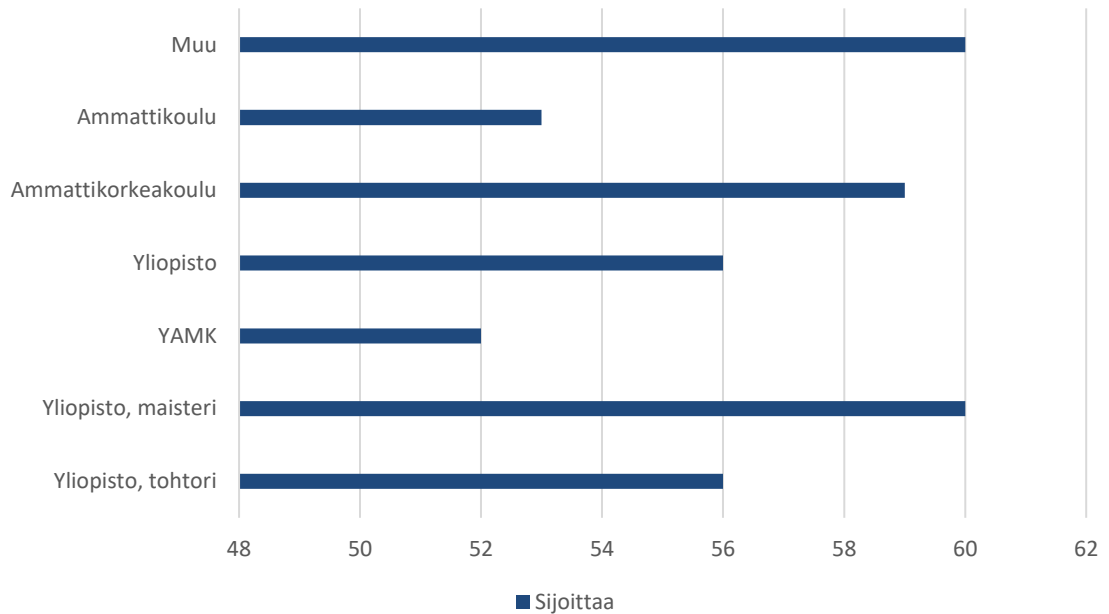
Kuviosta 24 nähdään, että selvästi suurimmalla osalla vanhempien koulutustausta on ammattikoulu. Toiseksi yleisin on ammattikorkeakoulu. Koulutustaustoista vähiten oli maisterin-, YAMK:n eli ylemmän ammattikorkeakoulun- ja tohtorintutkinnon suorittaneita. Vastausvaihtoehdoista pystyi valitsemaan useamman kuin yhden. Ensimmäisen vastausvaihtoehdon nimi oli jäänyt pois. Voisi päätellä, että sen vastanneet tarkoittavat sillä jotain muuta koulutusta tai että ei ole koulu-

tusta ollenkaan. Vaihtoehdon tarkoitus oli olla ”ei koulutusta”. Tämän vuoksi tuloksista ei pystynyt luotettavasti tarkastelemaan sitä, miten sijoitushalukkuuteen vaikuttaa se, jos vanhemmilla ei ole koulutusta.

Kuvio 24. Vastaajien vanhempien koulutustaustat (n=674)

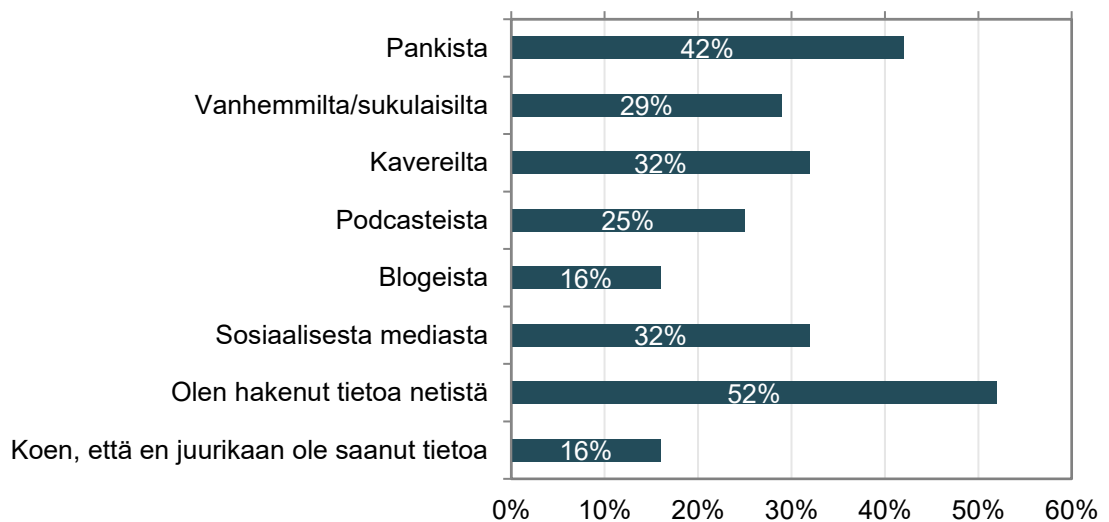
Eniten sijoittavat he, joiden vanhemmilla tai toisella on maisteritason koulutus (Kuvio 25). Yhtä suuri osuus sijoittajista olivat he, joiden vanhempien koulutus on muu kuin ammattikoulu, ammattikorkeakoulu, yliopisto, ylempi ammattikorkeakoulu, maisteri, tai tohtori, eli todennäköisesti jokin opistotasoinen koulutus, ylioppilas tai peruskoulu. Seuraavaksi selkeästi suurin tausta on ammattikorkeakoulu. Vähiten heistä, jotka vastasivat sijoittavansa, kertoi vanhempien koulutustaustaksi ammattikoulun ja ylemmän ammattikorkeakoulun.

Kuvio 25. Sijoittajien osuus verrattuna vanhempien koulutustaustoihin

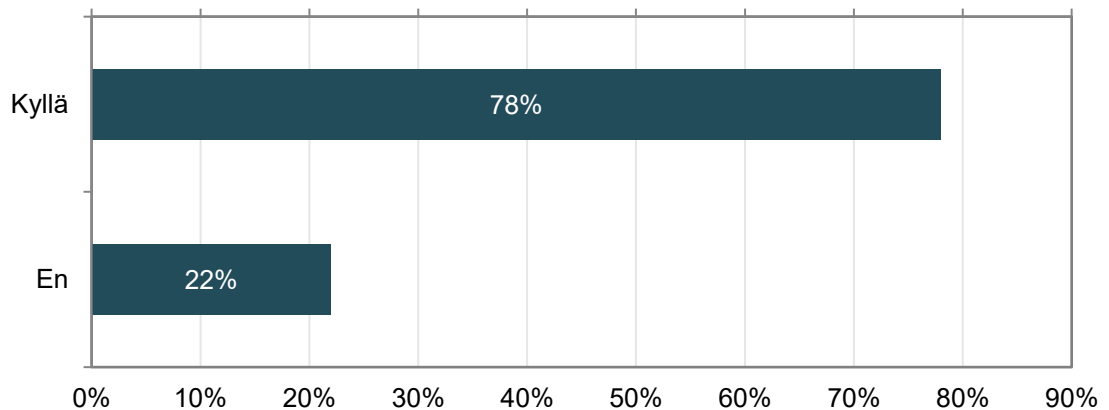
4.2.5 Lisätiedon saaminen

Opiskelijat ovat eniten saaneet tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta itsenäisesti netistä hakemalla (Kuvio 26). Lisäksi tietoa on saatu pankista, sosiaalisesta mediasta ja vanhemmilta. Osa on kuullut säästämisestä ja sijoittamisesta podcasteista tai blogeista. Osa vastaajista myös kokee, ettei ole juurikaan saanut tietoa ollenkaan.

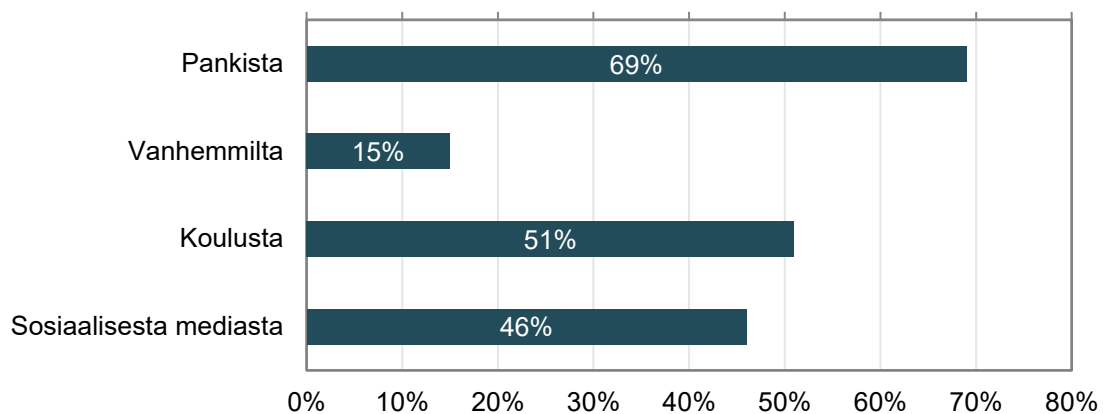

Kuvio 26. Lähteet, joista opiskelijat ovat saaneet tietoa säästämisestä tai sijoittamisesta (n=643)

Kuvion 27 mukaan suurin osa vastaajista olisi halukkaita saamaan lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta. Suurin osa vastaajista haluaisi saada lisää tietoa pankista (Kuvio 28) ja toiseksi suurin osa koulusta. Sosiaalisesta mediasta tai vanhemmilta tietoa haluttaisiin saada myös. Vastauksia pystyi valitsemaan useamman.

Kuvio 27. Osuus vastaajista, jotka haluaisivat saada lisää tietoa säästämisestä tai sijoittamisesta (n=686)

Kuvio 28. Lähteet, joista tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta haluttaisiin saada (n=608)

Tutkimuksessa kävi ilmi, että haastavinta säästämisessä ja sijoittamisessa on opiskelijoiden mielestä tiedonpuute, pienet tulot ja riskien sietäminen. Avoimista vastauksista nousi esille myös pitkäjänteisyys ja maltin säilyttäminen, oikean kohteen löytäminen useista vaihtoehtoista sekä se, että tieto on hankalasti löydettävissä.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Voidaan todeta, että työ onnistui hyvin vastaamaan tutkimusongelmaan, joka oli selvittää opiskelijoiden säästämisen- ja sijoituskäyttäytymistä. Työssä tutkittiin, ovatko opiskelijat kiinnostuneita säästämisen ja sijoittamisesta, kuinka moni säästää ja sijoittaa, mihin kohteisiin, ja mitä pidetään säästämisen ja sijoittamisessa haastavana. Tutkimuksen avulla vertailtiin opiskelijoiden säästämisen- ja sijoituskäyttäytymistä eri asuinpaikkojen välillä. Koen aiheen olevan ajankohtainen, koska sijoittamista käsitellään paljon mediassa, sosiaalisessa mediassa ja podcasteissa. Opinnäytetyössä tultiin siihen tulokseen, että opiskelijat ovat innokkaita säästäjiä ja sijoittajia, sillä 80 % vastanneista säästää ja 54 % sijoittaa. Vastaajista suurin osa oli Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnista. Vastaajilla säästämiseen ja sijoittamiseen nousi selkeästi kaksi tavoitetta. Merkittävin tavoite oli hakea taloudellista turvaa yllättävien menojen varalle. Lisäksi vastaajat tavoittelevat taloudellista riippumattomuutta tuloilla, jotka saavat sijoittamisesta.

Opiskeliijoista 51 % säästää säästötilille ja 45 % pankkitilille. Suurin osa säästää 1–5 % tuloistaan, ja toiseksi suurin osa 6–10 %. ASP-tili eli asuntosäästöpankkio-tili on käytössä 25 %:lla vastaajista. Yllättävänä voidaan pitää sitä, että 42 % ei ole ollenkaan kiinnostunut ASP-tilistä. Syynä tähän voi olla se, että asuntoon säästetään toisella tavalla, asunto on jo ostettu tai oman asunnon osto ei ole suunnitelmassa.

Suosituimmaksi sijoituskohteeksi nousi rahastot, joihin sijoittaa 68 % vastanneista. Tämän voi selittää rahastojen helppous sijoituskohteena. Osakkeisiin sijoittaa 48 %, ETF-rahastoihin 15 %, kiinteistöihin 15 %, vakuutuksiin 7 % ja talletuksiin 4 %. 14 % sijoittaa muuhun, esimerkiksi metsään ja kryptovaluuttoihin. Suurin osa sijoittaa 1–10 % tuloistaan.

Tutkimustuloksista voidaan todeta, että tutkittavista kunnista eniten sijoittavat kempeleläiset, joista 82 % vastasi sijoittavansa, ja kuusamolaiset, joista määrä oli 67 %. Helsingiläisistä vastaajista sijoittaa 38 % ja tamperelaisista 50 %. Erot voivat selittyä asumiskustannusten alueellisilla eroilla. Suurin osa vastaajista, jotka sijoittavat, olivat tekniikan alan ja liiketalouden opiskelijoita.

Opiskelijat tunsivat parhaiten eri säästämisen ja sijoittamisen muodoista säästötilin. Startup-sijoittamisesta heillä oli vähiten tietoa. Startup-sijoittamiseen tarvittavaan pääomaan ei välttämättä opiskeluaikana ole mahdollisuutta. ETF-rahastot ja vakuutussäästäminen olivat myös tuntemattomampia.

Tutkimuksella saatiin näkökulmia siihen, miten vanhempien sijoittaminen ja koulutustausta vaikuttavat sijoitushalukkuuteen. Heistä, joiden vanhemmat sijoittavat, sijoittaa 65 % itsekin. Suurimmalla osalla (60 %) sijoittajista yhden tai molempien vanhempien koulutustausta oli maisterin tason koulutus.

Johtopäätöksenä voi todeta, että suurin osa vastaajista haluaisi saada lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta. Tietoa haluttaisiin saada eniten pankista ja koulusta. Haastavana säästämässä ja sijoittamisessa vastaajat pitivät eniten tiedonpuutetta, pieniä tuloja, riskien sietämistä, pitkäjänteisyyttä, maltin säilyttämistä, sitä, että tietoa ei ole selkeästi löydettävissä sekä sopivan kohteen löytämistä useista vaihtoehdoista.

Kvantitatiivisen tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta mitataan validiteetilla ja reliabiliteetilla. Validiteetti käsittelee sitä, miten on onnistuttu mittaamaan juuri sitä, mitä oli tarkoitus. Kyselytutkimusta käytettäessä tällä tarkoitetaan sitä, miten onnistuneita kysymykset ovat eli saadaanko niiden avulla ratkaisu tutkimusongelmaan. (Tuomi 2007 149–150.) Tässä kyselytutkimuksessa saatiin vastaukset tutkimusongelmaan. Reliabiliteetti määritellään mittauksen kyvyksi tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia eli tulosten pysyvyyttä ja toistettavuutta. (Tuomi 2007. 149–150) Vastaajamäärä tässä tutkimuksessa oli 688. Kyselyn voidaan olettaa tavoittaneen 7 665:n opiskelijan sähköpostit, joten vastausprosentiksi saatiin 9 %. Webropol analysoi kyselytutkimuksen vastaukset ja näin ollen tulosprosenttien tulisi olla luotettavia. Kyselyn kysymykset pyrittiin esittämään mahdollisimman selkeästi, jotta virheellisiä vastauksia ei saataisi siitä syystä, ettei kysymyksiä ymmärrettäisi. Tutkimuksen luotettavuutta voidaan tarkastella siitä näkökulmasta kriittisesti, että ovatko sähköpostilinkin vastaanottajista kyselyn aukaisseet suuremmalla todennäköisyydellä he, joita aihe lähtökohtaisesti kiinnostaa.

Kyselyllä saatiin vastaukset tutkimusongelmaan ja tutkimuskysymyksiin. Kuitenkin lisäämällä eri sijoituskohteita kysymyksiin, olisi saatu vielä laajempaa tietoa opiskelijoiden tietämyksestä eri sijoitustavoista. Vanhempien koulutustaustaa kysyttäessä ensimmäinen vastausvaihtoehto oli jäänyt nimeämättä, ja sen oli kuitenkin vastannut osa vastaajista. Näin ollen tätä osuutta ei päästy analysoimaan tuloksissa. Mikäli kyselytutkimukseen olisi käytetty enemmän aikaa, olisi vastauksia ehkä saatu enemmän, ja tutkimus olisi luotettavampi. Jatkotutkimuksia ajatellen samaa aihetta voisi tutkia alueellisesti vielä laajemmin Suomessa. Myös vastuullista sijoittamista olisi kiinnostava tutkia.

Työtä oli mielenkiintoista tehdä, koska siinä pääsi perehtymään aiheeseen eri artikkeleiden, kirjojen ja tutkimusten avulla. Työ syvensi omaa asiantuntemustani, mikä on varmasti hyödyksi jatko-opinnoille kaupallisella alalla sekä tulevaisuuden työelämää ajatellen. Opin myös käyttämään Webropolia, joka oli minulle uusi tutkimusväline ja pääsin perehtymään Excelin käyttöön aiempaa paremmin. Opin näytetyön tekeminen oli kaiken kaikkiaan todella opettavainen prosessi.

LÄHTEET

Business Finland 2021. Palvelut Startup-yrityksille. Viitattu 19.4.2021 <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/startup-yritys/startup-yritys>.

Curry, B. & Gariepy, L. 2020. What Are Mutual funds? A Guide For New Investors. Forbes 14.5.2020. Viitattu 19.4.2021 <https://www.forbes.com/advisor/investing/what-are-mutual-funds/>.

Curry, B. & Napoletano, E. 2021. What Is Investing? How Can You Start Investing? Forbes 16.4.2021. Viitattu 19.4.2021 <https://www.forbes.com/advisor/investing/what-is-investing/>.

Danske Bank 2017. Nuoret säästävät ensiasuntoon lyhyesti ja vähän. Danske Bank 12.4.2017. Viitattu 1.9.2019. <https://danskebank.fi/sinulle/elamantilan-teeni/asuntokaupoilla/asunnon-osto/nuoret-saastavat-ensiasuntoon-lyhyesti-ja-vahan>.

Havia, P., Lappalainen, V. & Rinta-Loppi, A. 2014. Erilainen ote omaan talouteen. Helsinki: Talentum. E-kirja. Viitattu 1.2.2021 <https://www.helmet.fi/fi-FI, Ellibs>.

Heikkilä, T. 2019. Helsingin pörssin 20 vuoden tuotto ja johtopäätökset tuottokehityksestä. Sijoittaja 9.1.2019. Viitattu 2.3.2021 <https://www.sijoittaja.fi/124139/helsingin-porssin-20-vuoden-tuotto-ja-johtopaatokset-tuottokehityksesta/>.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara P. 2008. Tutki ja kirjoita 13.–14. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kaitila, V. 2019. Säästäminen ei ole kiinnostanut kotitalouksia viime vuosina. Suhdanne 19.3.2019. Viitattu 2.3.2021 <https://www.suhdanne.fi/artikkelit/saastaminen-ei-ole-kiinnostanut-kotitalouksia-viime-vuosina/>.

Kannattaako sijoittaa? – Korkoa korolle -ilmiö 2017. Pörssisäätiö 29.8.2017. Viitattu 6.11.2019 <https://www.porssisaatio.fi/blog/2017/08/29/kannattaako-sijoittaa-korkoa-korolle-ilmio/>.

Kontkanen, E. 2015. Pankkitoiminnan käsikirja. Vantaa: Finva. E-kirja. Viitattu 14.11.2019 <https://www.helmet.fi/fi-FI, Ellibs>.

Kotitaloudet säästävät historiallisen vähän 2017. Euro ja Talous 13.6.2017. Viitattu 1.9.2019 <https://www.eurojatalous.fi/fi/2017/3/kotitaloudet-saastavat-historiallisen-vahan/>.

Nordea 2019. Osakkeet. Viitattu 14.11.2019 <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/sijoittaminen/osakkeet.html>.

Nordea 2021a. ASP-tili. Viitattu 1.1.2021 <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/saastamisen-tilit/asp-tili.html>.

Nordea 2021b. JoustoTalletus-tili. Viitattu 1.2.2021 <https://www.nordea.fi/henki-loasiakkaat/palvelumme/saastaminen-sijoittaminen/saastamisen-tilit/joustotalletus.html>.

Nordnet 2021. ETF-rahastot ja ETF-sijoittaminen. Viitattu 1.2.2021 https://www.nordnet.fi/fi/markkina/etf?gclid=Cj0KCQiAmL-ABhDFARIsAKy-wVaexlZdZtlGQmuT3s3kJ8klfdCUN2RTltx9TGyobDmxGLtoldT9P7-saAqxZEALw_wcB.

Nuorten itsenäistyminen edellyttää talousosaamista 2014. Tilastokeskus. Viitattu 2.11.2020 https://www.stat.fi/artikkelit/2013/art_2013-12-09_012.html?s=0.

Näin aloitat osakesijoittamisen eli nyrkkisääntöjä aloittelijalle 2017. Pörssisäätiö. Viitattu 2.5.2021 <https://www.porssisaatio.fi/blog/2017/12/10/nain-aloitat-osake-sijoittamisen-eli-nyrkksaantoja-aloittelijalle/>.

OP 2021. Kasvutuottotili. Viitattu 1.2.2021 <https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/paivittaiset/tilit/kasvutuotto>.

Parviainen, A. 2017a. Startup-sijoittaminen. Helsinki: Alma Talent.

Parviainen, A. 2017b. Startup-sijoittaminen. Helsinki: Alma Talent. E-kirja. Viitattu 29.1.2021 <https://www.helmet.fi/fi-FI, Ellibs>.

Pesonen, M. 2013. Sijoituspokkari: Säästäjästä sijoittajaksi. Jyväskylä: Docendo Oy.

Raha.fi 2019. FIREttäminen ja taloudellinen riippumattomuus – laskuri. Viitattu 28.2.2021 <https://raha.fi/oma-talous/taloudellinen-riippumattomuus/>.

Ranta-Aho, H. 2019. Mikä neuvoksi säästäjälle, kun inflaatio syö talletusten ostovoimaa? Taloustaito 1.8.2019. Viitattu 3.3.2021 <https://www.taloustaito.fi/Rahat/mika-neuvoksi-saastajalle-kun-inflaatio-syo-talletusten-ostovoimaa/#e8fafc95>.

Sijoituskohteet ja niiden valintakriteerit 2017. Pörssisäätiö. Viitattu 2.5.2021 <https://www.porssisaatio.fi/sijoituskoulu/sijoituskohteet-valintakriteerit/>.

Sijoittaja 2020. Mitä on kiinteistösijoittaminen. Viitattu 1.2.2021 <https://www.sijoittaja.fi/225935/mita-on-kiinteistosijoittaminen/>.

Sijoittaja 2021. Eläkesäästäminen. Viitattu 1.3.2021 <https://www.sijoittaja.fi/sijoittaminen/miksi-sijoittaa/elakesaastaminen/>.

Simola, U. 2019. ASP-säästäjä: Näin voit kasvattaa tilisi korkotuottoa. Taloustaito 7.10.2019. Viitattu 1.3.2021 <https://www.taloustaito.fi/koti/asp-saastajanain-voit-vaikuttaa-tilisi-tuottoon/#e8fafc95>.

S-Pankki 2021. S-tuottotili. Viitattu 1.2.2021 <https://www.s-pankki.fi/fi/saastaminen-ja-sijoittaminen/saastotilit/s-tuottotili/>.

Suomen Pankki 2021. Hintavakaus. Viitattu 2.3.2021 <https://www.suomenpankki.fi/fi/rahopolitiikka/hintavakaus/>.

Säästäminen ja talous 2014. Mitä säästäjän tulee ottaa huomioon? Sijoitustieto 5.6.2014. Viitattu 1.11.2020 <https://www.sijoitustieto.fi/saastaminen-ja-talous>.

Tuomi, J. 2007. Tutki ja lue. Jyväskylä: Tammi.

Valtiokonttori 2018. ASP-säästäminen ja ASP-laina. Valtiokonttori 20.6.2018. Viitattu 29.11.2020 <https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/rahoitus-ja-lainapalvelut/asp-saastaminen-ja-asp-laina/#2a656fc2>.

Vekkilä, J. 2015. Taloustaitojen opetus eri koulutusasteilla – Päättäjien näkemyksiä. Finanssiala 17.6.2015. Viitattu 1.11.2020 https://www.finanssiala.fi/materiaalit/Oman_talouden_hallinta_tuloksia.pdf.

Ylitalo, M. 2009. Nuorten kotitalouksien asema kulutuksessa. Tilastokeskus 1/2009. Viitattu 29.2.2021 https://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_003.html?s=0.

LIITTEET

Liite 1. Tutkimuksen kysymykset

Liite 1 1(10). Tutkimuksen kysymykset

Opiskelijoiden suhde säästämiseen ja sijoittamiseen

Kiitos, kun osallistut! :)

Tämä kysely on toteutettu keräämään tietoa opinnäytetyöhön, joka tutkii nuorten aikuisten tapoja ja tietoutta liittyen sijoittamiseen ja säästämiseen.

Kysely toteutetaan anonyymisti.

1. Sukupuoli

- ☐ Mies
- ☐ Nainen
- ☐ Muu

2. Ikä

- ☐ 18 - 20
- ☐ 21 - 24
- ☐ 25 - 29
- ☐ 30 - 35
- ☐ 35 +

Liite 1 2 (10). Tutkimuksen kysymykset

3. Asuinpaikka

4. Oletko töissä opiskeluiden ohella?

- ☐ Kyllä
- ☐ En

5. Kuinka suuren osan tuloistasi säästät kuukaudessa?

- ☐ En yhtään
- ☐ 1 - 5 %
- ☐ 6 - 10 %
- ☐ 11 - 15 %
- ☐ 16 - 20 %
- ☐ 21 - 30 %
- ☐ Enemmän kuin 30 %

Liite 1 3(10). Tutkimuksen kysymykset

6. Mitä säästämisen muotoa käytät?

- ☐ Pankkitili
- ☐ Säästötili
- ☐ ASP-tili
- ☐ Muu, mikä?

7. Jos et säästä, miksi?

- ☐ Kiinnostaa, mutta raha menee elinkustannuksiin
- ☐ Ei kiinnosta, ja raha menee elinkustannuksiin

8. Onko sinulla ASP-tili?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei, en ole kiinnostunut
- ☐ Ei, mutta olen kiinnostunut avaamaan tulevaisuudessa
- ☐ Ei, en tiedä mikä se on

Liite 1 4(10). Tutkimuksen kysymykset

9. Sijoitatko?

- ☐ Kyllä
- ☐ En, en ole kiinnostunut
- ☐ En, mutta olen kiinnostunut aloittamaan tulevaisuudessa
- ☐ En, minulla ei ole tarpeeksi tietoa
- ☐ En, se ei ole taloudellisesti
- ☐ mahdollista En, pelkään
sijoittamiseen liittyvää riskiä

10. Mihin sijoitat?

- ☐ Osakkeisiin
- ☐ Sijoitusrahastoihin
- ☐ ETF-rahastoihin
- ☐ Kiinteis-
- ☐ töihin
- ☐ Talle-
- ☐ tuksiin

Vakuutuksiin

Muuhun, mihin?

Liite 1 5(10). Tutkimuksen kysymykset

11. Miten mahdollistat sijoittamisen?

- ☐ Palkasta
- ☐ Opintotuesta
- ☐ Opintolainasta
- ☐ Vanhempien tuella
- ☐ Säästöillä

12. Jos olet kiinnostunut sijoittamisesta, mihin sijoittaisit tulevaisuudessa?

- ☐ Osakkeisiin
- ☐ Sijoitusrahastoihin
- ☐ ETF-rahastoihin
- ☐ Kiinteis-
- ☐ töihin
- ☐ Talle-
- ☐ tuksiin

Vakuutuksiin

Muuhun, mihin?

Liite 1 6(10). Tutkimuksen kysymykset

13. Mistä olet saanut tietoa sijoittamisesta tai säästämisestä?

- ☐ Pankista
- ☐ Vanhemmilta/sukulaisilta
- ☐ Kavereilta
- ☐ Podcasteista
- ☐ Blogeista
- ☐ Sosiaalisesta mediasta
- ☐ Olen hakenut tietoa netistä
- ☐ Koen, että en juurikaan ole saanut tietoa

14. Kuinka paljon sijoitat tuloistasi kuukaudessa?

- ☐ En yhtään
- ☐ 1 - 10 %
- ☐ 11 - 20 %
- ☐ 21 - 30 %
- ☐ Yli 30 %

15. Millä asioilla on merkitystä siihen, että sijoittaisit tai säästäisit enemmän?

- ☐ Isommat tulot
- ☐ Vakituinen työ
- ☐ Enemmän tietoutta
- ☐ Selkeämmät tulevaisuudensuunnitelmat

Liite 1 7(10). Tutkimuksen kysymykset

16. Sijoittavatko vanhempasi?

- ☐ Kyllä
- ☐ Ei
- ☐ En tiedä

17. Millainen koulutustausta vanhemmillasi on? Voit valita kaksi vaihtoehtoa.

- ☐
- ☐ Ammattikoulu
- ☐ Ammattikorkeakoulu
- ☐ Yliopisto
- ☐ YAMK
- ☐ Yliopisto, maisteri
- ☐ Yliopisto, tohtori

Liite 1 8(10). Tutkimuksen kysymykset

18. Kuinka hyvin tunnet eri sijoittamisen ja säästämisen muodot?

(ei tietoa 1 - tunnen hyvin 5)

	1	2	3	4	5
Osakkeet	☐	☐	☐	☐	☐
Siiotusrahastot	☐	☐	☐	☐	☐
ETF-rahastot	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinteistösiiottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Talletuk-	☐	☐	☐	☐	☐
Vakuutussäästämi-	☐	☐	☐	☐	☐
ASP-tili	☐	☐	☐	☐	☐
Start up-siiottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Säästötili	☐	☐	☐	☐	☐

19. Tunnetko korkoa korolle ilmiön?

☐ Kyllä

☐ En

20. Haluaisitko saada lisää tieto säästämisestä ja sijoittamisesta?

☐ Kyllä

☐ En

Liite 1 9(10). Tutkimuksen kysymykset

21. Mistä lähteistä haluaisit saada lisää tietoa säästämisestä ja sijoittamisesta?

- ☐ Pankista
- ☐ Vanhemmilta
- ☐ Koulusta
- ☐ Sosiaalisesta mediasta

22. Mikä olisi sinulle tärkein syy säästämiseen tai sijoittamiseen?

- ☐ Taloudellinen turva yllätysten varalle
- ☐ Kallis hankinta (auto, tietokone tms.)
- ☐ Asunto
- ☐ Perhettä varten
- ☐ Eläke
- ☐ Korkeaan taloudelliseen asemaan pyrkiminen
- ☐ Taloudellinen riippumattomuus Muu, mikä?
- ☐

Mikä on mielestäsi säästämisessä tai sijoittamisessa haastavaa?

(Avoin vastauskenttä)

Liite 1 10(10). Tutkimuksen
kysymykset

23. Mitä opiskelet?

- ☐ Liiketalous
- ☐ Tietojenkäsittely
- ☐ Kuvataide
- ☐ Metsätalous
- ☐ Maaseutuelinkeinot
- ☐ Tekniikka (kaikki alat)
- ☐ Hoitotyö
- ☐ Sosiaali-ala, vanhustyö tai fysioterapia
- ☐ Liikunta
- ☐ Matkailu